Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 97 (4538). | ШОАТТДИ, 14 август 1971 шу. | Мах 2 кеп. | *Газет арадувл 1923 шера денз*

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ТУВИНСКИ ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТАГА ТУВИНСКИ АВТОНОМНИ СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКА ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМАГА ТУВИНСКИ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, ССР Союза Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совето дІайха моаршал хоатт Тувински АССР болхлошка, колхозхошка, берригача къахьегамхошка дезача денца — халкъа революци котъяьннен Тувински Халкъа Республика дІакхайкаяьн шовзткъе итт шу дизарца.

Тува къахьегамхоша, эрсий а вай мехка кхыча халкъий а революционни низашца цхьана, хьинаре къовсам лоаттабаьб тувински халкъа революци котъяккхара тIехьа, шоаш социальни къаман хьакъехьарчен низ — Iоткъамах мукъабахара тIехьа.

Халкъа революци котъяларахи Тувински Халкъа Республика дІакхайкаярахи тувински халкъа Iаьламате йоккха события хилар. Советски Россе хьал а лоацаш Тува кердача экономически политически строй хьаяра новкъа яьлар. Шерагара шу массаза доал чІоагІлу СССР-ан Тувински Халкъа Республиканен юкъера доттагІлен гІулакхаш.

1944 шера август бетта Тува ЗІамигача хурала VII чрезвычайни сесси кхайкар СССР Лакхехьарча Советага Тувински Халкъа Республика СССР-а юкъе дІаяцар лехаш. ССР Союза Лакхехьарча Совета Президиумо 1944 шера 11 октябре кхоачашдир тувински къахьегамхоша дийхар. Тувински Халкъа Республика СССР-а юкъе хьа а ийцар.

Советски халкъий вежарашха болча дезала юкъе Тувински АССР йоккхача социально-экономически культурни прогрессага кхаьчай, коммунизм хьалъяра юкъе доагГІаш дола дакъа а лоац.

Тува экономикен культурен массе оагІорахьа дегІаяро, къахьегамхой материальни духовни вахар тоадаларо тешавеш тешал ду ленински къамий политика ийса хилара, советски общественни паччахьалкхенни строй котъялара, вай сийлахь-йоккхача Даьхен халкъий доттагІал дохаргдоацаш хилара.

Тувински халкъа белгалдоаккх исторически ди — халкъа революцен Тувински Халкъа Республика хьакхайкаяьн 50 шу дизар лакхача политически къахьегамен хьале. КПСС XXIV-ча съезда решенеша дог гІоэдаьккхача республика къахьегамхоша тIаргІертта къовсам лоаттабу дІахо а промышленности юрта боахами дегІабоалабара, общественни производства эффективность лакхъяра, нийслагIча пятилетка хьалхарча шера планаш ханал хьалха кхоачашъяра тIехьа.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитет, ССР Союза Лакхехьарча Совета Президиум, СССР Министрий Совет теш Коммунистически парте хьалхле а лелаеш Тувински АССР къахьегамхоша, вай мехка халкъий вежарашха болча дезале коммунизм хьалъеча керда толамаш доахаргхиларах.

Даькъала хийла Тувински Автономни Советски Социалистически Республика!

Даькъала хийла Советски Союза халкъий дохаргдоаца доттагІал!

Даькъала хийла советски халкъ ленински новкъа, коммунизм котъяларга дуга Советски Союза Коммунистически парти!

КПСС Центральни Комитет,
СССР Лакхехьарча Совета Президиум,
СССР Министрий Совет.

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

ХИ ЙИСТЕ... ХИЙ ДАЦ

БУТТ совгІа ха яьннай догІаш ца делха. ВІайхача маьлхо тІоадал дІаэза IажагІа лордаш хьоарча а енна латт хьажкІаш, цу тайпара хьал да кхыча культурашка а. Цудухьа хІанз, бІаьсти йийнача культурай фийг бузача хана, къаьстта лоархІаме да хий тохар.

ЛаьрхІа из болх бе вІашагІъелла бригада я МалгІабика района «Кавказ» колхозе. Цун доалахь догІан хьисапе хий деша ДДН-45 яха 26 установка я. Царех эггара къаьнагІа яр кхаь шерал дукхагІа болх баь яц. Цар хий детта деза лаьтта 1780 гектар да. ХІаьта цу ерригача майдан тІа дІакъайла хина система йиллай. Кхыча боахамашка санна кхай юкъе гІолла хий деттара харшаш даха дезац цига. Канала чура турбашка гІолла хий хьаузача гидрантаца хетта а хетта турбаех хьадаь «пхьеш» хьалдилла мара дезаш дац кхай юкъе гІолла. Цунах яхх ДДН-45 установкаш. Шовзткъе итт метр дІаьха дола из «пхьеш» турбаех хотта а сахьат мара дезац. Из система хьалъяра дукха ахча дІадахийтад боахамо. Цул совгІа изамо лаьттан кІалара хина система йола боахамаш нагтахь мара дац вай республике.

ХІаьта фу пайда лу цу система боахама? Хий дуллача кхашкара гурахь дийна кІа план 26 центнер йолча 19 центнер мара чуэцанзар. Цун бахьан — ханнахьа хий ца диллар. Оалаш ма хиллара: хи йисте хий доацаш! ХІаьта мишта лел хІанз бІаьсти йийнача культураштa эггара чІоагІагІа тІоадал езача хана кхашка хий диллара балхаш?

Хий дехкача кхашка дІайийна дукха хьажкІаш, гидуаргаш, люцерна, свекла я. Царех 126 гектар хьажкІаш, 250 гектар гидуаргаш, 20 гектар свекла, 100 гектар люцерна мара яц хий дуллаш. ХІаьта из болх беш догІан хьисапе хий детта цхьайтта установка мара яц.

Фу деш латт вож пхийтта установка? Кхашка хий дуллача бригада учетчица Козловская Валентина Васильевнас дувц, уж тракториста поливальщикаш боацаш латт яхаш. ХІаьта хьан бехк ба из? Юха а боахама кулгалхой ба. Хьалхе а пар кийчбаьбаларе механизатораш а хургбар.

Хьинар кхо ца деш къахьегаш ба хІанз хий детташ бола механизатораш, къаьстта Колпаков Михаил, Скрипка Иван, Батаев Салаудин, Кардашов Михаил. Сайрийна пхи сахьат даьлча дІа а болабий Iуйрийна ворхІ-бархІ сахьат даллалца планагІа 2,5 гектара тоха дезача юккъера лаьрхІача 3,6 гектара хий тох цар.

— Кхы а дукхагІа хий дулларгдар оаха хІара сменагІа, нагахь санна канал лерттІа цІендоре. Цу чу доагІа хий бІеха долаш нуvхаш чу а ухаш хий детта установка каст-каста дІаюкъ. ХІаьта из цІенъе кІезигагІа дале а ах сахьат эш, — яхаш дувц тракториста Скрипка Ивана.

Канал цІенде дезараш АМООС болхлой ба. Дукха ха йоаццаш канал цІенде баьхкабар уж. Фу дир? Аьшкаьргах тесса трактора гусеница хи чу гІолла тэкха а яьлохеха мел яда нувхаш хьалхьоайир.

Трактористаша дийцачох дІадахача шера эшшача метте турбаех «пхьеташ» деш слесараш хиннаб. ХІаьта укх шера из болх бе беза сахиллалца къахьийгача поливальщикий трактористий. Цу балхах а хІаьта йоагІача канал дукхагІа къахьегарах а алапел совгІа хІама лац царна. Материальни меттала болхлой къахьегамцара моральни безам совбаккхара а цхьаккха хІама дац бригаде. Цудухьа тамаш а яц трактористаш цу бригаде болх бе раьза ца хилар.

Хий дуллача кхашкара хІара гектара тІара планагІа 35 центнер хьажкІаш чуэца езаш я колхоз. ХІаьта шоллагІча бригадерча хьажкІаш кхоалагІа хий теха чакхбоалача хана, йиълагІча бригаде хьажкІаш дукхагІа дІайийнаяле а укх шера цхьа мара хий дилладац.

ХІанаа из гІулакх иштта во? — хаьттар аз учетчикага. Наьха безам бац цу бригаде болх бе, — учетчика меттел жоп делар тракториста Скрипка Ивана. — Цхьан бетта болх бир оаха цу бригаде. Алапена оттаяьча нарядашта кулг яаде аьлча, — во болх баьб оаш, цудухьа кулг а яздергдац аз, — аьнна духьалваьлар бригадир А. Попов. Мичара хов цунна оаха мишта болх баьб, нагахь санна бІарччача бетта из е агроном тхона юхе ца веча.

Скрипка Ивана дийцар бакъ хилар. Хий деттарий бІалхага хІара смена чакхйоалаш, хьажа безаш ба е бригадир е агроном. Цул тІехьагІа мара нарядашта кулг а яздац. ЦхьабIкъда, из колхозе нагнагахь мара деш дац.

Хий детта бригада ше къаьстта я. Цун бригадир Демченко Виктор колхоза правленена мара кхы цхьаннена а жоп дала дезаш вац. Цудухьа каст-каста къовсамаш дувл цуннел кхыча бригадираштен юкъе. Кхыча бригадираща дага а ца воалаш шийна бакъахьа хеттача хий тохийта хьожаю цо агрегаташ. ТIехьавІа гучадоал цу участке вІалла хий тоха эшаш ца хинналга. ХІаьта иштта йолча метте хий тохаш воаллача тракториста тІакхаьчача агрономо е бригадира човха а вий юхалоаллаш моттигаш а хиннай. ХІаьта цо баьча балхах ахча а лац. Лоацца аьлча, бехке вовшашехь а дукхагІа бола бехк къахьегамхочунна тІабода.

— БІаьсти дар из, — дувц колхоза паркома секретара нов. Н. Брагина. — КІа ка баккха доладенначa хана цхьаннега хатта а ца хоатташ хий тоха доладир Демченкос. Цигача тІакхаьчача колхоза керттерча агронома могаданзар из гІулакх. Установкаш дІаяха аьнна дехар дир. — Са а я хьа санна лакхера образовани, цудухьа айса дер фуд хов сона аьнна, керттерча агронома яхар де тиванзар. Из дош къоастаде колхоза правлени гулъе езаш хилар.

Цу тайпара хІама хила йиш яцар нагахь санна колхоза правлене хьалхагІе а хІара бригадира, агронома де дезар хоадамбоалаш къоастадаьдаларе.

Иштта дІахо болх бе йиш йоацилта гуш да моллагІчоа а.

— Хий детта бригада шоллагІчен йиълагІчен бригадашта кара хургие лаш, е уж шаккхе бригада вІашагІа а елла хий детта еррига техника царга дІаяла лерхІ оаха, — йоах Н. Брагина.

Де дезачох тІехьа кхийтай колхоза правлени а паркома секретарь а!

Цудухьа КПСС МалгІабика горком, райисполком, юртбоахама управлене специалисташ кхы ха дІа ца йохийташ хьажа беза «Кавказ» колхоза эттача хьалага. Бригадираша вІаший къуессаше а хий ца дуллаш йовш ма латтий культураш.

М. ХАМАТХАНОВ.

ПАРТЕ МУГІАРАШКА — ТОЛАШАГІБАРАШ

КПСС XXIV съезда решенеш парте а лувцаш, укх тІеххьарча хана дукхагІа теркам тІаахийта яьннай парте горкомаш, райкомаш, юххьанцара партийни организацеш, дикагІбола нах юкъе а озаш партийни мугІараш тоадара, царна юкъе болхлой дукхагІа хилийтара, къонача коммунисташта юкъе бу болх тоабара.

Дикка дегІаенай укх шера Заводской района партийни организаци. Мехха эша лоархІаме продукци арахецача заводийн фабрикайн хьалха латтача къахьегамхоех 75 саг а волаш 125 саг парте хьанийцав цар. Къонача коммунистий идейно-политически боарам лакхбара, царна кІоаргга КПСС Устави Программей Іомаяра боккха болх чакхбоаккх райкомо.

Дика латт из гІулакх парте Октябрьски, МалгІабика, Старопромысловски районий партийни организацешка а. Къоначарга КПСС Устави Программен Іомаяйтарал совгІа шерра дІайовзийт царна лакхехьарча партийни органаша тІайию решенеш, партийни организаце керттера дехкараш. Каст-каста еш укхаза тайп-тайпарча темаех лекцеш, къонача коммунисташта хьалхашка къамаьлаш ду парте ветеранаша, партийни а советски а кулгалхоша. Дика леладу цу райкомашка къонача коммунисташта партийни порученеш телара гІулакх а. Уж кхоачашъярах каст-каста цар отчеташка ладувгІ.

КПСС XXIV съезда ше доклад еш нов. Брежнева белгалдаьд парте социальни состава юкъе керттера моттиг болхлой классага йолга, дІахо йодача хана а толашагІбола болхлойи колхозхойи парте дукхагІа хьанийбе безалга а. Из указани нийса кхоачашъеш йола партийни организацеш кІезига яц республике. Царех я Ленина цІерагІча мехкадаьтта чакхдоахача завода, Грозненски химкомбината, дахчан хІамаш еча «Терек» яхача фирма, Наурски района «Красное знамя» колхоза, Шелковской района «Шелковский» совхоза партийни организацеш. Цар партийни организацеш керттерча даькъе наха лоархІаши сий дешн бола хьалха латта къахьегамхой дукхагІа хьанийбарца дегІаухаш я.

КПСС члений мугІарашка ваха лаьрхІа саг бокъонца вовза йиш хулийт партийни организацета КПСС Устава тІа оттаьча хано. Уставо дІадехараш кхоачашде Іомавеш юххьанцарча партийни организацеша хІара денна болх бе беза къонача коммунисташца. Парте членалла кандидат хилар членалла дІачувала боаккха хьалхара тІа мара бац. Цудухьа боккхача лоархІаме гІулакх да членалла кандидат волаш саго доаккха шу цунца лелабе безача балхах дизза хилийтар а ха тІехьа ца йоалийташ хІаравар ший ханнахьа парте членалла хьаэцар а.

ВІалла ла мегаргдац кандидатски стаж тІехьаьнна коммунисташ хилар. Къаьстта во латт из гІулакх Шаьла, Ведана, Наурски, Грознерча Ленински районий цхьайолча партийни организацешка. Цу районашка парте членалла кандидатех хІанз стаж тІехъяьннараш 25 процентага дІакхоач. Гуш да укхаза къонача коммунистий йоакхо ца елга, царна лерттІа кхетама болх ца белга. Моттигаш хиннай коммунисташ хяла кийчбаленза бола нах парте хьаийбеш. Из керттерча даькъе юххьанцарча партийни организаце бехкий да. Царна-ха деза хІара парте хьаэцаш вола саг идейни боарамга, доакхача гІулакхашка хьежжа эша везаш хилар.

ХІанз а тІехьа нийслуш я партера хьайийна нах цхьаккха а тайпара поручени йоацаш буташ моттигаш. Из геттара нийсадац. Юххьанца теркал а ца веш витача къонача коммуниста хеталургда хан — ханнахьа взносаш дІатийлача ший гІулакх даьнна аьнна. Партбилет хьайийначa дийнахь денз партийни балха эггара сагоагІдола декхараш кхоачашдеча хилийта веза къона коммунист. Цу хьалхарча шера цо леладаьча гІулакхаша ший лераш ютаргья цун вахаре.

Партийни порученех къехкаргвац къона коммунист, нагахь санна цунна моллагІа гІулакх тІадулаш из цунга дулургдий, цун оамал миштай, дукхагІа безам бар фуд а хьожаш дулле.

Партийни бюрошка, партийни собранешка дувца дешаш кийчдеча шерра дакъа лацийта деза къоначa коммунисташка. Коллективе латтача гІулакхий хьакъехьара цар бехктокхам айбара школа я партийни собранеш. Собранешка къонача коммунистий отчеташка ладувгІаш хилча геттара дика хургда.

Халданза къонача коммунисташа болх бара хІара райкоме, йоккхача партийни организацешка лаьрхІа школаш вІашагІъеххача бакъахьа да. Цига гулбеча парте членалла кандидаташта, къонача коммунисташта КПСС XXIV съезда решенеш, парте Устави Программен, иштта партийни балха кхыдола лоархІаме дешаш дІадовзийтара каст-каста семинараш, лекцеш, беседаш е еза.

Цхьайолча райкомаша, юххьанцарча партийни организацеша кІезига оз парте мугІарашта юкъе кхалнах. ДукхагІа теркам тІаахийта беза дикагІбола производственникаш — кхалнах бокъонца индивидуальни хьисапе хьа а хоржаш парте хьаэцара.

ХІанз советски халкъ КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъяра чуденнача хана лоархІаме да къонача коммуниста экономикен культурен дегІайоалаеча хьинаре дакъа лацар. Балхах бола цар бехктокхам лакхбара, боккха сакхетам болаш а коммуниста декхар дизза кхоачашдеш а уж хилийтара мел эшар де деза партийни организацеша. Парте кхоане дукхача даькъе тахан вай коммунистий мугІарашка хьанийбеча нахах тийша хургья. Цудухьа хІанзарча хана партеца шийн вахар дувза лаьрхІа саг дизза шийн балха декхар кхоачашдарал совгІа юкъара гІулакх бахьан къовсам лоаттабе кийча волаш, инициатива, лакха образовани йолаш, балха а цІагІа а вizза саг волаш хила веза.

Сунженски района «XIX парте съезда цІерагІча колхоза чІоагІа йоакхо ю дІайийначa культураштa хий деттара. Цу балха тІа дика ка йоалаш ба тракторист Эфендиев Султани поливальщик Чеботарев Георгийи.

СУРТА ТІА: С. Эфендиеви Г. Чеботареви (хьалхарча плане) кхай тІа хий тохаш ба.

С. ХАКИЕВА сурт.

ОБЛАСТА БАЙРАКХА ТІА — ШОЛЛАГІА ЛЕНИНА ОРДЕН

КУСТАНАЙ, 12 августа, (ТАСС). Мохк кхоабачарех эггара йоккхагІъярех цаI я Кустанайски область, цига миллионаш йолча гектараш тІа хьалкхеду бІаьсти дувш дола кІа. Лоацача хана хьаяьча ший промышленностаца а сий даьнна я область. Юрта боахам дегІабоалабеш доккхий толамаш дахарах, дІаяхача пятилетке оттаяь хинза планаш тІехкхоачашъярах, паччахьалкхенга цхьа миллиард пунт ялат лохкарах Кустанайски областа Ленина шоллагІа орден еннай.

Тахан Кустанае профсоюзий Дворецe хилар правительственни доккха совгІат далара хетаяь областа къахьегамхой викалий собрани.

Гулбеннараша безаме тІанийцар КПСС ЦК Политбюро член, Казахстана КП ЦК хьалхара секретарь Д. А. Кунаев.

ЧІоагГІа гІадбаха сийлен президиуме хорж КПСС Центральни Комитета Политбюро.

Къамаьл де дош лу Д. А. Кунаевна.

КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, Советски правительства, хІаьта иштта Казахстана Компарте ЦК, республика Лакхехьарча Совета Президиумен Министрий Советен цІерагІа Д. А. Кунаева дегІ...ра лаькъала бувц доккха совгІат даларца гулбеннараши царга гІолла Кустанайски областа болхлой, колхозхой, интеллигенци, коммунизм хьалъеча керда толамаш дахар ловш ловца а боаккх.

Кустанайски областа Ленина шоллагІа орден яларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ Іо а дийша, Д. А. Кунаева гулбеннараша дІаьхдаь тІоараш а детташ областа байракха тІа долл доккха совгІат.

Доккха совгІат даларах партенеи правительстванеи доккха баркал оалаш къамаьлаш дир областа болхлой, колхозхой, интеллигенце викалаша. КПСС XXIV-ча съезда решенеш кхоачашъяра керда сий дола гІулакхаш де кустанайски къахьегамхой кийча хилар дувцаш къамаьлаш дир цар.

Собранеча юкъе дакъа лоацаш хиннараша чІоагГІа раьза хинна тІанийцар КПСС Центральни Комитетага, СССР Лакхехьарча Советага, СССР Министрий Советага дохьийташ дола письмо.

Дика доакъар — дуакхагІа

Республика механизатораша а фермай болхлоша а хало ца лоархІаш къахьег укх шера дукхагІа а дикагІа а доакъар Iалашдара.

Кхычахьарчул дикагІа лел доакъар Iалашдара балхаш Надтеречни, Шелковской, Наурски районий боахамашка.

Масала, Шелковской района колхозашка 1470 тонн баьцa-витаминни хьоар даьккхад. Из доакъар Iалашдара задани укхаза кхоачашъяьй 123 процент.

Баьца - витаминни хьоар даккхара план тІеххкхоачашъяьй Ачхой - Мартана районе а. ПланагІа 1000 тонн хьоар хила дезача хІанзале а 925 тонн фермашка дІадахьийтад Наурски районе.

Иштта дац гІулакх Сунженски, Урус-Мартана, Шаьла районашка. Iалашде дезачох ах а Iалашдаьдац цига из маьхера доакъар.

Республика районашка баьцa-витаминни хьоар кийчдар мишта лел гойташ я ер.

СВОДКА

Районаш	Витаминни хьоар даккхара шера план кхоачашъяр (процентаца)
Ачхой-Мартана	102
Ведана	—
Грозненски	54
Гудермесски	54
МалгІабика	—
Надтеречни	—
Наьсаре	—
Наурски	93
Ножай-Юрта	—
Советски	—
Сунженски	38
Урус-Мартана	37
Шаьла	44
Шелковской	123
Ерригача республике	69

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумагара

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо чІоагГІа хала а хеташ хоам бу халача лазарах цамогаш иллачул тІехьагІа 1971 шера 13 августа 54 шу долаш Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат, Лакхехьарча Совета юрта боахама дешашта йолча массазарча комиссе председатель, «Ассинский» сомий - баьцадаарий совхоза директор Лазуткин Николай Андреевич кхелха хиларах.

МАШАРА, ДОТТАГІАЛА, ЛОАЛАХОШТА ЮКЪЕРЧА ДИКАЧА ГІУЛАКХИЙ ДУХЬА

11 августа йоккхача Кремлевски Дворецe цхьана заседани хилар СССР Лакхехьарча Совета Союза Советен Къамий Советен кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссей.

Заседани дІайихьар СССР Лакхехьахьарча Совета Къамий Совета кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссе председатела Б. Н. Пономарева.

Комиссей членаша йийцар комиссешка заключени яйта СССР Лакхехьарча Совета Президиумо дІачуенна Советски Социалистически Республикай Союзан Инде Республиканен юкъерча машарах, доттагІалах, цхьана гІулакхаш лeладарах долча Договора ратификаци яра хьакъехьара СССР Министрий Совета предложени.

Советски паравительства цІерагІа заседанега хоам беш къамаьл дир СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министра хьалхарча заместитела В. В. Кузнецова. Цо хьакхайкадир, ратификаци яра хьачуденна Советски Союзан Инденеи юкъерча машара, доттагІала, цхьан леладеча гІулакхий хьакъехьара Договор СССР Лакхехьарча Совета кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссей членаша къоабалдергдолгах ше дог тийша хилар. Цул тІехьагІа къамаьлаш даьча депутаташа М. В. Зимянина — «Правда» газета керттерча редактора, З. Г. Саралидзес — С. М. Кирова цІерагІча тбилисски станкостроительни завода токара, эскара инарала А. А. Епишева — Советски Эскарен ТІема Форда Флотен Кертерча политически управлене начальника, С. М. Шештакаускенес — Литовски ССР Алитусски района «Гегужем пирмойн» яхача колхоза агронома, М. Турсун-задес — Таджикски ССР писателий Союза правлене председатела, массане а цхьатарра раьза а хинна хьалхьаьцар Договора ратификаци ярах йола правительства предложени.

Дийцача деша итогаш йир Б. Н. Пономарева.

Из Договор, аьлар цо, шеко йоацаш, йоккха веха я советски индийски халкъашта юкъера доттагІал чІоагІдара даькъе. Цу доттагІала овлаш кІоарга доахк Инди колонизаторий доала кІал лаьттача ханага кхоач уж. Советски наха дег тІара къоабалбеш бар индийски халкъо кортамукъале бахьан къонахчал долаш лоаттабаь къовсам.

Советски Союзо, белгалдаьккхар Б. Н. Пономарева, лерргІа чакхбоах машар безаш йола паччахьалкхе хиларах тарра Индецара доттагІал, вІоагІдараи шеэдараи гІаберзабаь ниКъ, хІаьта ший мукъагІа йолаш хьайоагІача цу деррига исторе из бакъ а ду. СССР-ан Инденеи юкъера Договор вай мехкашта юкъера доттагІала бувзамаш дегІаухаш дІа мел яхача хано кийчдаьд, Уж отношенеш юридически чІоагІ а еш, цо цу цхьан хачия керда аьттув бола перспективаш хьаелл СССР-ан Инденеи юкъера доттагІали цхьана леладу гІулакхаши дегІаккхувлара.

Дунен халкъашта юкъе боккха лоархІам болаш да машара доттагІала, цхьана леладеча гІулакхий хьакъехьара советско-индийски Договор. Договора кулгаш яздаьча шинна а оагІоно бакъдаьд дунен политика лоархІамеча принципиальни дешашта гІулакхаш цхьана чакхдаха — Азен деррига дунен тІеи чІоагІа машари кхерамзлен Iалашьяра новкъостале, даим дунен халкъашта юкъера кхохкам кІаьдбара тІехьалатта, сихдаь герз хьадар соцаделгеи герза массазарен ядерни тайпаш а юкъе долаш массане а цІендаь герз дІадоаккхилгеи вІаштІехьдаккха лаьрхІа шоаш хилар.

Даьча Договоро аьлар дІахо Б. Н. Пономарева, кердача дакхатІча боарам тІа доахаш аиду Советски Союзан — дунен тІарча гІулакхашка Iалаьмате лоархІьме дакъа лоацача низ болча социалистически державина, Инденея — машара низаштен тІема низаштен прогресса низашта а реакционни гІозараштa а юкъерча вІашдухьаленийн къовсаме лоархІаме моттиг дІалоацача, ах миллиард нах бахача сийлахь йоккхача державана юкъе айхха цхьана леладу гІулакхаш. Цудухьа кхетадеш да хІанзарча дунен халкъашта юкъерча вахаре Договор йоккха событи хилар, цудухьа, вай дог тийша ма хилара, дикача оагІорахьара цІенхаштта воздействи еръя цо халкъий машарен кхерамзлени гІулакха, колониализманеи неоколониализманеи духьала лоаттабеча къовсама.

Советско-индийски Договоро тешал ду КПСС XXIV съезадо белгалбаь арахьара политически никъ Советски Союзо лерргІен хьинарен лакхбоахаш хилара я новкъостЛ. И. Брежнева доклада тІа хьаоттача машара программа кхоачашьеш хилара а.

Б. Н. Пономарева предложени ю Советски Союзан Инде Республиканеи юкъерча машара доттагІала цхьана леладеча гІулакхий хьакъехьарча Договора ратификаци яра СССР Лакхехьарча Совета Союза Советен Къамий Советен кхыча мехкашцарча гІулакхашта йолча комиссеша яь заключени тІаэца а цу Договора ратификаци ярга СССР Лакхехьарча Совета Президиума могаде а.

Цхьана хиннача комиссей заседане дакъа лаьцараше массава цхьатарра раьза а волаш тІанийцар из предложени. (ТАСС).

ДОТТАГІАЛ ТІЕХЬ ВІАШАГІКХЕТАР

10 августа КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева тІанийцар СССР-ерча Югославе Социалистически Федеративни Республика посол В. Мичунович. Посло Л. И. Брежневга дІаелар СКЮ Председатела СФРЮ Президента И. Броз Титос ше яйта послани. Л. И. Брежневнеи СССР-ерча СФРЮ посолаи юкъе безаме, доттагІал тІехь беседа хилар.

Коммунистически парте XXIV съездо хьалхашка оттадьча идеологически балха лоархIамеча декхарех цаI да къахьегама кхетам лулга дIахо тоадар. Советски наха коммунистически кхетам балара парте беча берригача балхах дIакъоастаде йиш йолаш дац из.

Вай общества байракха тIа яздаь латт: болх ца бечо — хIама даац. В. И. Ленина яьхачох, социализма лард лоархIалуш дола из бокъонца бакъдар кхетадаргара дIадолалу къахьегамцара гIулакхаш Iомаделга.

КЪАХЬЕГАМЦА КОММУНИСТИЧЕСКИ ГIУЛАКХ ХИЛАР

Щена, тешаме, ший низ мелб къахьегар обществана хьалхашкара, халкъа хьалхашкара сага декхар да. Цу тайпарча къахьегамо гIалвуг. Цунца хьаеллалу вай деной бакъ йола романтика. Вай мехка моллагIча тайпара а обществана пайдана долаш хьега къа лоархIаш а сий долаш а да. Наха дукхагIа сий деши баркал оалаши ва къахьегаме тешамеи хьинарен. балха ха еза лоархIаш, ший знанеш лакхъеш, кхетамца болх беш, къахьегама кечалаш эргайоахаш тоаеш, технически прогресса новкъостал деш вола саг. Ший общественни декхар кIоарга кхетадеш вола саг хьалкхевар коммунистически хьисапе къахьегам дукхабезаргболаш кхетам балара даькъе керттердар да.

Къахьегама кхетам лулга керда балха баьхкарашцеи тешшаме къа ца хьегарашцеи болх барах кхоачам а баь дита йиш йолаш дац. Къахьегаме чIоагIлу, денадах кхув, селханарча школьникагара лаьхача хьувкъама говзанчага кхоачаш, колхозхочунгара бригадирага, юрта боахама специалистага кхоачаш лакхлу еррига коллектив. Из къаьгга хьахьокх Ножай-Юрта района А. Шерипова цIерагIча колхозо. БIаргашта бIаргагуш овлангара дена эргабаьниаб из боахам. БархIлагIа пятилетка йолаеннача юххье районерча кхыча боахамашта нийсса тоъал дукха паччахьалкхен ахча хьаьрчар колхозах. Цхьабакъда, укх тIеххьарча пхе шера укхаза доккхий хувцамаш хиннад. ХIанз из дуккхача доакъоех латта, экономически чIоагIа, шерагара шерага боккхагIа хулаш бола боахам ба. Колхоз тIа-тIа чIоагIагIа тоалуш хилара бахьан малагIа да? КховзткъалагIа шераш юкъе кхаьчача хана колхоза керте эттар колхозни болама ветеран коммунист Д. Канзиев. Партийни организаце секретаралла хержар Дай-мехка тIем тIа дакъа лоаццаш хинна, дукха шераш юрта боахаме беча балха дIаденна вола Ю. Абдулшаидов, дукха ха ялалехьа колхоза керттерча агрономалла чIоагIвир В. Эльсункаев, сатем боацаш, къахьегам дукхабезаш вола, тIах аьнна саг. ХIаьта цу хана денз хьадоладелар из ишта: хIара доагIача шера — фуннагIа дихьа а цхьа керда хIама юкъехьу шерицовцаша производствана, боахама экономика моллагIа цхьа дакъа пайда луш хулийт, хьалхагIа зенаш деш хиннадале а.

Эскаре гIулакх дь ваьнначул тIехьагIа колхозе юха цIавенав Гермисултанов Жунайд. Халача хьалашка ваьхкай бера ха, йиъ классал кIеззига тIех хила мегаш мара яц образовани. Специальность цхьаккха тайпа а яц. Цхьабакъда, тIах аьнна, хьинар долаш зIамига саг вар. Учетчикалла вахийтар из, цхьабакъда, дукха ха ялалехьа гучадаьлар цу деша шоаш гIалат баьниилга, вешта из-м Жунайда ше а дика кхеталир. ГIайгIа хинна чIоагIа сагогде ваьлар из. ЗIамигача сагах хургдар фуд хацар, нагахьа санна йоакхо еш бола нах — коммунисташ, эггара хьалхарча аргIанна юххьанцарча партийни организаце секретарь — лалла нийсбеннабецаре. Цкъа безаме къамаьл хилар Гермисултановца Ю. Абдулшаидов волча. Дукха дIаьха дувцанзар парторганизаце секретара, цхьабакъда, из Жунайда ханахьа дицлургдоацаш дийцар. Дукха ха ялалехьа колхозе скотникалла болх бе волавелар Гермисултанов, оалаш ма дарра, ший моттиг корайир цунна. Леладе цунга дIаденна Iаьсий массаза а дика тоаденна хул планаагIчул дукхагIа тIаделлалу парна дулх. цхьаккха Iаса дац. памогараш нагахьа хилац. Ишта хьавоагIа из вIашта массехк шера. Къахьегамга хьежжа ду сий а: Гермисултановна Ленински юбилейни медаль еннай, хIаьта дукха ха йоаццаш цун наькха тIа сийрдаьлар Къахьегама Щеча Байракха орден. Гермисултанав дика лаьрхIав районни партийни организаце: 1970 шера декабре хиннача XIII районни конференце парте райкома бюро членалла хержар Гермисултанов.

Ишта белгалъьнней хьоккамеи я тахан колхоза дикагIа болча бригадирех цхьанне — Успаев Iаьлий биографи. 6 шу хьалхагIа кхыча кагийча наха юкъе белгалвьнна хIама доацаш ший болх а беш лелаш зIамига саг вар из. Кхаш лелалеча бригаде бора болх. Цунна тIалаьттараш лоадама декхараш дацар. Цхьабакъда, из юкъе хинна бригада дерттIа доал тейи болх вIаштIехьбаккхеи ховргдолаш вола кулгалхо эшаш йола дукха ха яр. Цу гIулакха тIара массехк саг хувцаваннавар, хIаьта боалаш пайда цхьаккха а бацар. Уйла йир председатела: из хала болх хьанна тIабулларгбар. Парторганизаце секретарана, правлене членашша дагаваьлар. Къона, хьинар толаш вола болхло вахийта лаьрхIар бригадиралла массава раьза а болац. Из вар Успаев.

Саг кулгалде оттавар цхьа гIулакх да. хIаьта цунах из хьавар — кхы да. Из дика кхетадова Д. Канзиева а Ю. Абдулшаидова а. Балха опыт къонача бригадира камаьршша дIателар цар, саббарагIа Iомавора из доал де. Ала дезаш да, фу дикача лаьтта легаш хинна хилар. Ди тIехь дикагIа Iомалора бригадир: балха тIа эггара хьалхара толамаш гучалаьлар, цул тIехьагIа кхы а, кхы а... ХIанз Успаева цIи бIаргаго йиш я районнии республиканеким газеташ тIа. Цун гIулакх хьаллаьцараш а корабир. Iаьла комсомола XIV съезда делегаталла хержар, Ленински Юбилейни медаль, ВЛКСМ ЦК, комсомола обкома, парте райкома грамоташ тийннай цунна.

Бригада коллективо цхьатарра бехктокхаме хеташ кхоачашду дерригa балхаш, тхьамка, кхьйоа юртбоахама культураш дIаювлга, общественни хьайбашта доакъар кийчделга. Златаш чуэцилга, кхьдараш. Тхьамка леладераша укх кхаь шера вIаштта рапорт тел делае эггара халагIа йолча культурех цаI — тхьамка кхедара план 2,5-зза кхоачашъяь хиларах. Цу гIулакха тIагIерттан дукхен къахьийгал кхаш леладераша. Шерра-шера кхоачашъю хьажкIаш, дуккхача шерашка тIаювла баьцаш кхеара планаш. Щенхаштарча гIулакха кулгалделга къонача колхозхочоа тIадьлларах бригада кулгалхой гIалат баланзар. Цхьабакъда, белгалдаккха деза. пар денна новкъостал даьлецаре. йоакхо яьецаре, тахан ше вар хургвацар Iаьла. ХIаьта бригадирах шийх а доагIаш дола дош ала деза: дукха низ дIабеннаб, къахьийгад цо, хIанз а хьег агрономии агротехникеи Iомаяра. ГIулакхаш Iалаьмате дукха доллашехьа а, сайрийнарча школе 11 класс йистеяьккхар цо.

Ножай - Юрта каьмхой сайрийнарча юкъерча школа директора нов. Бетиена шоай школа дешархо хинначох йоах.

— Эггара дерттIагIа бола дешархоех цаI вар Успаев. Школе ца воагIаш из Iийна да дагалагIац сона цаI мара. Цкъа нийслелар из, мишта нийсделар аьлча, цо кулгалдеш йола бригада тхьамка дIаденна йоалаш латтар, хIаьта Гудермесе Iо а дихьа из дIадала дезаш хиннар бригадир ше вар. Цига ца вахча валанзар ков. Успаев. БелгалдаккхагIа доагIа цо болх беча а из вахача а Бетти-МехКан сайрийнарча школе деша ваьгIача Ножай-Юртан юкъе пхи километр совгIа никъ боалаш хилар.

Кхьметтел цу лоанца белгалдаьккхачо а хьахьокх Успаева самалах цхьа дакъа: знанеш а ийца, пар новкъосталла шоай болх тоабе уйла хилар.

Гермисултановеи Успаевеи — шинне а цхьатарра цхьа бамал я колхоза кулгалхочуни парторганизаце секретареи вIашагIа вIаштIехьъьнна: социалистически доалахьенца коммунистически гIулакх хилар, ер са да, из паччахьалкхен да, лхаш юкъ ехкаш Iаьдал ца хилар.

Гермисултанови Успаеви санна бола нах районе кIеззига бац, шерра-шера дукхагIа хул уж. хIана аьлча боахамий кулгалхоша, юххьанцарча партийни организацеша шоай керттерча декхарех цаI лоархI боккха сакхетам болаши шоай гIулакх довзаши бола нах хьалкхебарах.

А. БАТАЕВА,
КПСС Ножай-Юрта райкома секретарь.

КЕРДА НАЬКЪАШ ЛЕХ

ИйлагIча пятилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра москвичийн «Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой болам хьаллаьца къахьегаш бз «Октябрьнефть» НГДУ П. И. Хашенко керте латтача «ГIойт-корт» инженерно - диспетчерски служба мехкдаьттахой. Укх шера планал совгIа 29 эзар тонн мехкдаьтта даккха, шера план 20 декабре кхоачашъе дош деннад цар.

ХIара бригаде, участке яхь а йоаржень чура резервах пайда ийбеш къахьегача мехкдаьттахоша доккхий толамаш лаьхад. 8 ди ханал хьалха кхоачашъяьй 7 бетта план. Цу юкъагIа планал совгIа даьккха «Iаьржа дошув» 21 эзар тонн я. ХIара дени буси 100 совгIа тонн мехкдаьтта кхы IотIакхетт цу цифрана.

Болхлоша, служба специалисташа творчески къахьегаш хиларах боккха пайда эц укхаза скважинашкара форсированни режимах «Iаьржа дошув» даккхара. Цу методах мехкдаьтта даккха баьлча дена 300 тонн гIакхийттад из. Духхьал цхьан № 183 йолча скважине дийнахьи буси доаккха мехкдаьтта 150 тонн дукхагIа хиннад. № 178 йолча скважине доаккхаз — 50 тонн.

Мехкдаьттахой овсарле лакхьа геолого - технически мероприятеш чакхъяхаро а. Къаьстта дика лел болх технологически процессашта автоматизаци механизаци яьча моттигашка. Дика пайда эц мехкдаьттахоша 500 атмосфер давлени йолча фонтанни арматурах, сепарационни установкаш тьалъеча юкъекхухь гидроциклонни сепараташ, керда шоаш регулировка еш йола автоматически прибораш, групповой бустама установкаш.

Технологи, техника дукхагIа пайда лургболча тайпара эргайоахаш тоаеча дакъа лоац производства рационализатораша, новатораша. Укх шера 10 эзар сома маьха 30 рационализаторски предложени балха юкъе йихьай цар.

БIарча шера хьинаре къахьегаргда, яхача девизах болх беча мехкдаьтта коллективашта юкъе хьалхарча моттиге я мастер Дашков Виктор Ефимович керте латта бригада. Паччахьалкхенна планал совгIа 28400 тонн «Iаьржа дошув» даккха дош деннадар цо укх шера. ХIаьта даьккхар 20 эзар тонн я. Дукха мехкдаьтта даккхарца белгалъяьннай Ленина орден еннача Пронин Иван Андреевича кулгалду мехкдаьтта бригада а.

«ГIойт-корт» яхача къаьнача скважине болх бешешь кердача мелови тIоаняшкарча «Мулхбузен Гудермес» яхача скважина эксплуатаци еш ба мехкдаьттахой. Цу скважине къахьегача коллективера дукхагIбараш кагирхой ба. Кердача техниках, прогрессивни технологех нийса пайда ийбу цар мехкдаьтта доаккхача. Цудухьа балха овсарле а дукха лакхагIа я цар кхыча цехашка, службашка йолчул. «Октябрьнефть» НГДУ цIи хеза болклой, коммунистически къахьегама ударникаш ба цу скважине болх беш... Масала, оператораш Бугаев, Магомадов, Мартынюк, Товсултанов, Коростелев, инженераш Морозов, Литвиненко, механик Асхабов, кхыбараш. Укх шера шоллагIча квартале социалистически яхье дика толамаш дахарах районни сийлен Доска тIа яьккхай из коллектив.

Г. ЛУКЬЯНОВ,
тха штате воаца корр.

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-ИНДИЙСКИ ЗАЯВЛЕНИ

Индийски правительства вехарах ваха официальни визитагIа 1971 ш. 8 августера 12 августе кхаччалца Инде хиннав СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко.

Нью-Деле волча хана СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко Инде Президента В. В. Гирена тIаваха хиннав, Премьер-Министра Индира Ганде тIайийцав, вIашагIкхеташи переговораш еши хиннав Инде кхыча мехкашцарча гIулакхий министраца Сваран Сингхаца. Ишта къамаьлаш хиннад оборона министраца Дж. Рамаца, финансай министраца Я. Б. Чаванаца, продовольствеи юрта боахамеи министраца Ф. А. Ахмедаца.

Къамаьлаши переговораши доттагIал тIехьи дег тIереи хилар. ЧIоагIа раьза хинна белгалдаьккхар, Советски Союзаи Инденеи юкъера доттагIали политически, экономически, культурни, Iилматехнически доакъошка цхьана деладу гIулакхаши толаме дегIаухаш а дIахо шердара йоккхий перспективаш йолаш а хилар.

Цхьана леладеча цу гIулакхашта кхы а чIоагIагIа политически правовии лард йолл Нью-Деле СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра А. А. Громыкоси Инде кхыча мехкашцарча гIулакхий министра Сваран Сингхаи кулгаш яздаьча СССР-ац Инденеи юкъерча машара, доттагIала, цхьана леладеча гIулакхий хьакъехьарча Договора тIа.

Шинна а оагIонна хетачох, из договор дар шинна а оагIонна тIехъьнна йоккха исторически события я. Из договор дуккха шераш хьалхагIа денз вIаштIехьдувлаш хьалоагIачен гоцамаш чакхдаьнначеи Советски Союзаи Инденеи юкъерча цIенача доттагIала, вIаши дархIара, тешам хилара, массе оагIорахьарча бувзамий гIулакхашкара ший наькъагIа хьалоагIаш да. Из советско-индийски халкъий хьашташа ма яххара а СССР-ац Инденеи юкъе цхьана леладу беркате гIулакхаш кхы а лакхагIча дагIа тIа доахаш айлара шерра перспективаш хьаеллаш а да.

Советско - индийски шин оагIорахьарча гIулакхашта йоагIаш йолча кхыча положенешта нийсса договора тIа отталаьа шин оагIоно боаррамагIа дунен халкъашта юкъерча доархIамегIарча проблемашта контакташ лелделга а шинна а мехка машари кхерамзлеи Iалашъяра доагIаш дола аффективни гIулакхаш чакхдахар духьа вIаши консультацеш елга а.

СССР-ан Инденеи юкъера договор — Азера машар чIоагIбар духьеи массане юкъара машар бахьан долаши, дунен халкъашта юкъера кхерамзле Iалашъяр духьа лоаттабеча къовсаме СССР-еи Инденеи политика а уйлаш а цхьатара хилар хьахьокхаш йола бокъонца машара акт. Цун еррига положенеш из гIулакх лаьрхIа я. Цхьаннена а духьал дерзадаь дац договор, ООН Устава принципашка хьежжа доттагIали дикача доалахой гIулакхаши дегIаккхувла фактор а хинна дIаотта дезаш да.

СССР-ей Инден правительстваш дог тийша я, машара, доттагIала, цхьана леладеча гIулакхий хьакъехьа даь Договор Азеи дерригача дунен тIеи машар хилар бокъонца ловш мел бараша, машар безаш йолча ерригача паччахьалкхений правительствай оагIонгахьара дизза къоабалдеш тIаэцаргдолтах.

Къамаьлаши переговораши йолча хана шинна а оагIоно раьза хинна бакъдир дийцача тайпарча дешашта Инден Советски Союзеи позицеш цхьатара е вIаши тарга хилар.

Инде кхыча мехкашцарча гIулакхий министра духтIаваьккхар, 7 миллион совгIа беженцаш Инде хьачубахкар бахьан долаш Инде чIоагIа хало тIакхаьча хилар. Шинна а оагIоно ма дарра дийцачул тIехьагIа цIаькха а бакъдир. из проблема тIемана къоастае йиш йоанилгах шоаш чIоагIа дог тийша хилар, царна хетачох, дош политически наькъаца къоастадараи беженцаш шоай цIеношка юха чугIоргболаш кхерамзлеи хьалаш оттадараи МалхбоалеХьарча Пакистане саггота гIулакхаш чакхдаханза дарглац, хIаьта из Пакистана дерригача халкъа хьашташеи цу вайоне машар хилийтара гIулакхои ма яххара а хургда.

Индийски оагIоно советски Союза баркал аьлар 1971 шера 2 апреле Пакистана Президента цIерагIа СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатела Н. В. Подгорне яхьийтача послане тIа аьннача тайпара из проблема кхетаярах.

Индокитаях долча деша шинна а оагIоно хьалдеш Индокитая гIулакхашта арахьара юкъегIертира сов чехка соцаланза даргдац аьнна хеташ йола уйла. Шинна оагIонна хетачох, догдаха йиш йолаш хIама дац цу района халкъаша тIаэцаш йоаца моллагIа решени качйолла гIертилга. Дукха ха йоаццаш КъулбеХьен Вьетнама Республика Ханна йолча революционни правительства енна предложенеш могайир цар дош машара наькъаца политически къоастадара лард йолла тарлуш йола дIахьалхашкахьа баьккха хьалда тIа а лоархIаш.

Рагарча Малхбоален хьакъехьарча деша шинна а оагIоно хьакхайнадир агрессех хьахиннараш дIадахар духьа 1967 шера 22 ноябрера Кхерамзлен Совета резолюци сихха чакхъяккханза яргца хиларах шоаш дог тийша хилар.

Шинна а оагIонна хетачох, дунен халкъашта юкъера еррига проблемаш, доазонех дола къовсамаш а тIехьа, машар тIехьа переговораш яра наькъаца къестае еза, хIаьта цу хана низах е низ тIабара кхерамах пайда эцилга хилийта йиш йолаш хIама дац.

Шинна а оагIоно хьакхайкаду, ядерни санна, ишта массазара герз а чулоацаш, дунен халкъашта юкъера лира тIахьожам а болаш, массане а цIендаь герз дIадаккхара хьакъехьа сихха соглашени яра шоаш хоаламболлаш тIехьалаттараш хилар.

СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министра баркал аьлар Инде правительствана ше дег тIара тIаийца хиларах.

ДОШ ЧIОАГIА ДА

«Старогрознефть» НГДУ мехкдаьттахой болам хьалаьца укх шера шоаш дала декхарийла болшера шоаш тIайийца декхараш кхоачашдара социалистически яхье баьнаб «Октябрьнефть» НГДУ Гудермесски РИДС-3 мехкдаьттахой.

ЙоккхагIйола план тIайийцаяле а дика лоархIаю тха коллектив шоай декхарех. Укх шера ворхI бетта 650 эзар тонн «Iаьржа дошув» дIаденнад Даьхенна. ТIоанашта давлени цхьатарра хилийтара хий дIачуахийтара план 156,2 процент кхоачашъяьй, планагIа йоагIачул дукха а лакхагIа я скважинашта эксплуатаци яра коэффициент а.

Цу тайпара овсаре къахьегара бахьанаш мехкдаьтта дукхагIа даккхара тIаерзаяь тайп-тайпара мероприятеш чакхъяхар, скважинашта эшаш дола доал дар да.

ШоллагIча квартале даьхана толамех «Октябрьнефть» НГДУ карара кара тела ЦIе байракх еляр тха коллектива. Къахьегама ветеранаш болча В. Беридзе, А. Косумова, Д. Шепиева, Ш. Абаева, кхычар шоай хьинарца даьккха совгIат да из.

БIубенна ала йиш я Гудермесски мехкдаьттахоша ер шу а цу тайпарча дикача гIулакхашца чакхдоаккхартда, аьнна.

Т. ДАДАГОВ,
«Октябрьнефть» НГДУ Гудермесски РИДС-3 начальник.

ПЕРМСКИ ОБЛАСТЬ. «...болх бе йолалийта... Пермски мехкдаьтта чакхдоахача заводера химически комплекс», — дIаяздаьд КПСС XXIV съезда Директивашка.

Шийна тарра яр Урале кхыйоацача мехкдаьттахимически комплекса дIалоацаргья кхо баь гектар. Вай ханарча эггара дикагIйолча технологех болх беш хургья производство, хIаьта хала процессаш автоматизаци яь хургья. Укхаза арахецаргда стирол, полистирол, бутилови спирташ, хьаьна кислоташ, промышленноста дуккхача доакъошта эшаш йола кхьйода а химически продукташ.

ХIанз гIишло хьалъеча металлически конструкцешта монтаж еш, технологически оборудовани дIаоттаеш, бетон юлаш латт.

СУРТА ТIА: шоана гу хьалъеш латта Пермски мехкдаьттахимически комплексе: хьалхарча плане — монтаж еш латт этилена—пропилена установкана.

Е. Загуляева сурт.
ТАСС фотохроника.

ОДЕССКИ ОБЛАСТЬ. Йоакъал увттача Буджакски арен итташ километрашка дIаккхаьчай Татарбунарски, Суворовски, Лисковски хий дехка системаш. Кердача хьарсамашка гIолла дIаух Дуная хий. ИйлагIча пятилетка хьалхарча ах шера «Дунайводстрой» треста мелиораторашa карадерзадаьд йиъ эзар гектар гаргга хий дехка латта. Планови задани шозза совгIа тIехкхоачашъяьй.

Укх пятилетке хьалде лерхI керда гидротехнически гIирсаш, цар торо хулийтаргья кхы тIа а шовзткъе кхоъ эзар гектара тIа хий дилла.

СУРТА ТIА: татарбунарски хий дехкача система керттера магистральни канал.

И. Павленко сурт.
ТАСС фотохроника.

СОВХОЗА ПРЕДПРИЯТИ

«Цех» оал Наьсарерча «Экажевский» совхоза болхлоша сомах сок йоаккхача шоай подсобни предприятех. ХIаьта а цох тац из юххьанца юлаш тилла цIи. ДегIаенай из, низ беннаб, кердача низ болча механизмашца, оборудованеца Iалашъяьй из, хIаьта вай мехка йоккхийча городашца экономически бувзам а оттабаьб цо. Цудухьа завод аьлча дукхагIа тов цох.

Я а я из-м ший тайппара завод. 25 саг ва укх чу болх беш. Цахаддаш хьатIаУх Iажех, кхорех етта машенаш. Сиха «дIачудуъ» заводо сомий аргIа. Машенаш тIара Iобоассабаь сом ше боддаше а мойка чу бода, цигара тедача машена чу а бахе низ болча пресса кIал бода. Сок сомача шлангаш чу гIолла ийна кIала йоахкача емкосташ чу а яхе кизга турбаш чу гIолла цу йоккхача заводе го баха йолалу, хIаьта отходаш йоккхийча бешкай хьисаперча дисфузатораш чу йолх транспортераца. ХIама па эшшаш дерригa балхаш механизированни да укхаза.

— Соахк 162 эзар сом ахча цIена пайда белар цехо совхоза, — йоах завода кулгалхочо Дударов Ахьмада. — Укх шера шозза дукхагIа лургба. 300 тонн сом чакхбаккха лерхI оаха. Дlадахача шера ши эзарнега кхаччалца мара баккханзар.

Ахьмад цу сок йоаккхача технологех дика кхеташ а болх нийса вIаштIехьбаккха ховш а ва.

— Тха района боахамашка укх шера эсала летаб сом. — йоах цо. — ХIаьта а тха предприяти сеца латтац. Доалахарча боахамий къахьегамхоша шоай транспортапа гIад а бахе хьакхухь шоай стандартни боаца сом. Къаьстта дукха кхухь из Сунжерча колхозаца. Кхьметтел Ставрополера, Краснодарера а бахь тхона уж шоай укхаза яьсса хьайоагIача транспортаца.

Укх сом дукха Iовча деношка шин а цхьа а сменагIа болх бу наха. Хьабена сом талхийта йиш яц. ХIаьта хьаьккха сок шераш доахаш латте а новкъа йоацаш лоаттае моттиг я укхаза. Цхьа эзар ах эзар тонн из чуяххала йола лаьрххIа цу гIулакха хьаь керда цистернаш. хIаьта эзар совгIа бешкаш я заводе. ДIаьхача Iаьна хIара бетта юкъера лаьрхIача итташ вагонаш Казане, кхыча городашка дIаухийтаргья Экажкъонгий-Юртара сок. Езаеннай из сок чхьагIар доаккхача предприятешта.

ДIахо йодача хана кхы а шерлургйолаш я завод. Кастта болх бе йолалургья пун шоллагIа йола аргIа.

— Цу чу хьаелла лерхI оаха боодильни керда цех, — йоах Ахьмада. — Боккха пайда лургба цо совхоза. ХIанз оаха йолкача сока тоннах 200 сом мара дац тхона. Оаха цу цехе брожени я яь ехкача 400 сом тергда.

Совхоза пайда баргболаш хIама да аьнна хет цхьаькха а цу заводе чакхбоаккхача сомо хIара тоннах 400 килограмм йоалаш жом лу (цу вай йийцача дифузораш чу отходаш хьа а Iайта юххера сок литтача юхеюсача отходех жом оал). Нагахь санна укх шера укхаза чакхбаккха лерхIача 3000 тонн сомага диллача 1200 тонн жом ба из. Мича кхухь из хIанз? ДIа а кхухьаш хи йисте дIаккхуве. Кхы пайда эца йиш ецций цох?

— ВIалла кора ца йоагIа витаминни продукташ, спирт даккха йиш яр цох, — аьлар тхога цу завода болхлоша, — хIаьта из торо яц тха. Ханахьа хуле тамаш а я. Цудухьа дIа ца кхийсача цох де хIама долаш дац тхо.

ТIаккха хьайбашта доакъара юкъе ахийта мегаргбарий-техщ ца? Кхом ма бий цун. Цох хьайбай боахача пайда баргба е баргбац хьажа совхоза зоотехникех, кхыча специалистех саг а вац укхаза. ХIаьта а бахача наха дIакхессачара хьа а дехьабеш из дIаккхухьаш моттигаш-м нийслу.

Цу завода хьахочо Измайлова дийцар: «ДIадахача шера зар из. Хи йисте гIолла со волаш цхьан кхалажа гонахьа гул а денна дукха жа. доахан доахкар сутара цхьа хIама юъаш. Хьежача кхалаж хиннаяцар из, оаха дIаккхийса жом хиннабар. ТIаккха фу хул хьажа цхьа пхи-ялх центнер укхазара чу а бихьа, чан лаьттен тIа а теха дIакъайлар аз из. Iа юкъе деннача чана арахийца етт из чубоаллача сувна юхе бодар. Юххера кхийтар со цунна фу деза. Кхыча доакъарца тIа а эбаь аз дIабелча чIоагIа чам хеташ буъар цо из. ХIаьта гIажаш-м вIалла тIера яха а мaгацар».

Цу масалаша хьахьокх совхоза цхьа пайда ца беш из жом бусаргбоацилга. Хьажа, такха деза-кх из гIулакх а тIехьа ца а доахаш.

М. КАРАЕВ.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАШ ХИЛЧА

Грозненски электромеханически завода цехашта юкъе йоккхаг1а я механически цех. Цо арахец электромонтажни изделеш: фитингаш, тролейни секцеш электрошкафашта эша тайп-тайпара шайбаш, электрониза ухаш, лакхавольтни крюкаш. Дукхача промышленни, г1ишлошъяра, юрта боахама, кхыча организацешкара заказаш ух цу продукцена.

Парте XXIV съезда решенеш кхоачашъяра механически цеха болхлоша хьинар иа кхоьеш къахьег. Кулгалхоша партийнин профсоюзни организацеша лерт1а кулгалду цехе социалистически яхьа. Къаьстта теркам т1абохийт производственни къахьегамен дисциплина лакха хилийтара. Баьча балха учет нийса лелаю. Цудухьа пачхьалкхен плани т1ахийду доккхий декхараши толамца кхоачашдеш хьайоаг1а цеха коллектив. Байнача ворх1 бетта товарни продукци арахецара задани 108 процент кхоачашъяьй цо. Планаг1а йоаг1ачул совг1а енна продукци эзараш сома мальха я.

Нагахь санна шоллаг1ча квартала план 105 процент мара кхоачашъяьеце, ворх1 бетта а баьча балха итог йича кхо процент кхы а 1от1аккхетар хьахьокх цеха болхлоша т1ехь-т1ехьаг1а овсарег1а къахьегаш хиларах. Зехьа йоаеш йола ха лоацъярах, балха т1а хулаш йола брак к1езигъярах хьинар да иа. Цу дешашта творчески уйлаш ю оаха, х1ана аьлча къахьегама овсарле лакхъяра резерваш я уж, йоах цеха начальника Бирюков Валентин Ивановича.

Ийслаг1ча пятилетка хьалхара шу доаллуш шера план 25 декабре кхоачаш а еш заданел совг1а пии эзар фитинг арахеца декхараш т1айийцадар цеха коллективо. Май бутт т1аккхоачаш 2 эзар совг1а фитинг ара а хецаш шиц долл сийленца кхоачашдаьд барт болча коллективо. Цудухьа шоай торонашка а хьежа керда декхар т1айийцад механически цеха болхлоша: шера план 20 декабре кхоачашъе, заданел совг1а кхы т1а а 6 эзар фитинг арахеца. Х1аьта цар дош ч1оаг1а дэ: х1ана лехь планал совг1а 3 эзар гаргга фитинг хьаяьй.

Керда продукци арахеца йолаяьй механически цехе. Доми т1оадали чакх ца йоалийта электропроводай коробкаш я уж. Газ, мехкдаьтта чакхдоахача предприятешта эш уж. Уж коробкаш кийчъяра болх в1ашт1ехьбоаккхаш дукха творчески уйла е йийзар цеха механика Кваша Иван Федоровича, технолога Логутков Алексей Ивановича, Бирюков Валентин Ивановича. Коробкаш кийчъе оттабир опытни токараш Лаптинов Иван Селезнев Михаили. Х1аьта уж цох дика ловрх1а в бир.

Шоай а коллектива а сий лакха лоаттадераш дукха ба механически цехе. Царех ва Ленински Юбилейни медаль енна резчик-штамповщик Шатов Илья. Сменни заданеш 120—130 процент кхоачашъю цо. Цул совг1а завода общественни вахаре а дакъа лоац: завода профсоюзни комитета член ва из. Тхьо шу да нов. Шатова цхьан моттиге къахьега. Цехе эгтара хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен ц1и еннарех ва из.

Токарал Лаптинов Иванал т1ех къахьегаш цхьаккха а вац цехе. Сменни нормаш 160—170 процент кхоачашъю цо. Цо кийчъеш йола продукци т1ахьожам боацаш чакхйоал.

Дикаг1болча рационализатораша Кваша Иванеи Карпенко Владимиреи дукха кердадараш юкъейихухь балха. Ялхшпиндельни токарни ахавтомата балха цикл хийцай цар. Из бахьан долаш къахьегама овсарле 5 процент лакхъеннай.

Ийслаг1ча пятилетка хьалхарча шера плани т1айийца декхараши ханал хьалха кхоачашдара шедеина дош сийленца кхоачашду Грозненски электромеханически завода механически цеха коллективо.

Х. БАЛАЕВ.

СУРТА Т1А (аьрдехьара аьттехьа) рационализатораш Карпенко Владимир, Кваша Иван, Логутков Иван.

И. Плиева сурт.

КХОАЧАШЪЕРГЬЯ ПЛАНАШ

Х1ара шера боккха пайда гел колхоза тха сомий бешамаш лелаеча бригада. 246 гектар лаьтта д1алаьцад 1ажий, кхорий, хьайбай, боалий, кхыча сомий гаьнаша. Б1аь гаргга болхло, дукха техника я тха бешамашта 1унал деш.

Укх шера эттача й1овхало юхатехаб хьувкъам. Х1аьта а хий тохаш, молхаш етташ а дукха зе дайтанзар оаха маьлхага гаьнашта.

Из хьувкъам кхебеш я бригада йиъ звено. Шоайла яхье а яьйна хоза лелаю цар бешамаш, Царна юкъе къаьстта белгалъяьннай Веткина Марияй звено. Хьалхе д1а ца хецаш хьайоаг1а из бешамашка балхаш д1адоладаьча хана деиз. Цун бешамашкара баьккха сом ба оаха гаьннача городашка х1анз д1аухийтар. Х1ана аьлча кхычарел дикаг1а ба из. Иштта хьувкъам кхебеча хьинаре дакъа лаьцача цу звеноцарча цхьабарий ц1ераш яха лов. Уж ба дукхача шеращка укх бригаде къахьегаш, опыт 1оаеш хьабоаг1а Тимченко Антонина, Базелюк Екатерина, Земцова Раиса, кхыбараш.

Къаьстта белгалбаха безаш ба тха механизатораш Харибин Владимир, Хиалев Александр, мастер-садовод Купчинов Николай, цахаддаш гаьнашта молхаш етташ вола Рыжков Иван. Дукха ба тха бригаде шоай къахьегамца коллектива сий лакха а лоаттадеш хьабоаг1а болхлой.

Х1анз сом чуэцаш латтача укх лоарх1амерча деношка болхлой ца тоъалга а хайна, хьалха санна, тхона новкъостал де арабаьннаб пенсионераш а. Сом хоржача, яьшкаш тодеча, кхыча балхашка ч1оаг1а накъа боал уж тхона. Сиха бу болх сом хоржача из шолхашта юкъе а хьерчабеш яьшкашка чубеххача пенсионераца Коноплянко Аграфена Федосеевнас, Маркова Александра Алексеевнас, Зюзелева Анастасия Ильиничнас, Реутов Михаил Ивановича, кхычар. Верригаш 30-тех саг ва уж.

К. КУРДАНОВ,
Сунженски района XIX парт-съезда ц1ераг1ча сомий бешамий бригада бригадир.

Берий кхетам лакхбу

Малг1абика № 2 йола берий библиотека. Йоккхий я цун книжкай фонд — 15813 книжка да цу чу. Уж деша кхухьаш 1550 саг ва. Берий духовни хьашташ дика хизаш ба цу чу болх беш бола кьона кхалнах: библиотека заведующи Тебоева, читальни зала заведующи Ларина, библиотекарь Арчакова.

Ленин ваь б1аь шу дузача хана библиотека болхлоша дика кхетадергдолча тайпара берашта массе а оаг1орахьа д1адовзийтар В. И. Ленина вахар, цун г1улакхаш. цо баь болх. «Даим дийна», «Володя Ульянов» яха, кхыдола плакаташ кийчдир. Ленина вахарахи цо баьча революционни балхахи берашта общественни 1илмаш хьехача преподавателаша дувцилга в1ашт1ехьдаьккхар, парте, гражданскии Сийлахь - боккхача Даьхенп т1емий, къахьегама ветеранашка къамаьлаш дайтар.

Тайп-тайпара книжкаш дувцаш конференцеш, тайп-тайпарча темаех лаьца диспуташ, сайренаш, утренникаш ю. Уж ерриги мероприятеш ю школай хьехархоца хьинаре дакъа а лоацаш.

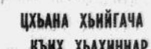
Библиотеке я берашта патриотически кхетам луш дола «Пионераш - турпалаш», «Дагабоха легендаг1а ц1и хезараш», «Ленински хьисапе ваха 1омале» яха плакаташ, кхыраш, х1аьта иштта кердача книжкай а тематически литература а выставкаш.

Ю. ЮСУПОВ.

Дог г1оздоаккха хоам

Российски Федераце хьунбоахамашта юкъе яьрнача социалистически яхье хьинаре даьа лоац вай республика хьунбоахамий коллективаша. Иштта укх хьалхарча квартала итогех Ведана хьунбоахама хьалхара моттиги, ахчан преми хьоашаьяр. Балха темпаш лох ца еш къахьийгар цар д1ахо а. РСФСР хьунбоахама министерстваи хьуна, наькат деча, хьуна х1амашъеча болхлой профсоюза Центральни Комитетон шоллаг1ча квартала итогаш еш а белгалбаьккхаб из хьунбоахам. Укх деношка Нохч-Г1алг1ай АССР хьунбоахама управлене кхаьчача телеграмма т1а яздаьд: «РСФСР хьунбоахама министерстваи профсоюза Центральни Комитетои соцам бу ерригроссийски социалистически яхье нотбаьннараш та юкъе Ведана лесхоз йита, 1700 сом ахчан преми а хьожаеш».

Д. МАГОМЕДОВ.

ЧИЛИ ЭКОНОМИКА ТЕМПАШ ЛАКХЛУ

САНТЬЯГО, 12 августа. (ТАСС). Сальвадор Альенде правительство эттачул т1ехьаг1а чилийски экономика общественни секторе яьнача мехка йоккхийча предприятеща д1ахо а толамца лакхъю производства темпаш. Массаза а санна, чилийски къахьегамхой хьалхарча муг1арашка ба Лота — Швагер яхача к1оран шахтай — Консепсьон яхача провинцерча пролетарски бастиона горнякаш. Ах шера 30 процент совг1а дукхаг1а баьккхаб цар к1ор, х1анз дийнахь йиъ ахи эзар тонн совг1а к1ор а луш.

Толамца д1ашт1ехьбоалаш латт болх пачхьалкхен т1ахьожам хургболча яьнача кхыча предприятешка а. Укх шера апрель бетта национализаци яьча Сантьягорча «Фабрилада» яхача текстильни фабрикас июль бетта швейни предприятешта бахача наха доххен 98 тонн гаргга тха делар — фабрика частни доалахьа хиннача д1адахача шера цу бетта хинначул шоззе ахаззен дукхаг1а.

МУДЖИБУР РАХМАН СУДА ДУХЬАЛА ЭТТАВ

НЬЮ-ЙОРК. Халкъа лига яхача парте председатель Муджибур Рахман пакистански правительства лаьрхх1а йолча военни суда хьалхашка эттав.

Эггара дукхаг1а нах юкъе болча пакистански парте лидер Муджибур Рахман бехке ву «пачхьалкхенна духьалара бодх барахи Малхбоален Пакистане т1ом хьоабарахи». Геттара къайлаг1а еш я суд.

МАШАРЕИ ДОТТАГ1ЛЕНИ ДОГОВОР

Дуккхача мехкий кепайоазоно, общественни деятелаша боккха теркам т1абохийт Советски Союзаи Индеией юкъерча машарах, доттаг1алах, в1аши г1улакхаш леладарах долча Договора кулгаш яздара. Комментареш т1ей заявленеш т1ей белгалдоаккх советско-индийски г1улакхаш дег1адоаладарен Азера машар хьалланарен договор боккха лоарх1ам болаш хилар.

ДЕЛИ. Индийски парламента даькъала дийцар СССР-аи Индеией юкъерча машарах, доттаг1алах, в1аши г1улакхаш леладарах дола Договор оттадар. Инде правительства даь из г1улакх «массане хьаллаьцар» яхаш белгалдоаккх ший хоама т1а ПТИ агентствас. «Инде правительства арахьарча политикера лоарх1аме веха», «исторически лоарх1ам бола событи», «индийски халкъа ло1ам хьахьокхаш дола договор», «Инде историе лоарх1аме ди» — иштта дийцар индийски парламента депуташа советско-индийски договора кулгаш яздарах.

СССР-аи Индеией юкъерча машарах, доттаг1алах, в1аши г1улакхаш леладарах дола договор ч1оаг1а могадир индийски общественноста дуккхача наха. «Азе меттел дерригача дунеи т1а а машари кхерамзлеи 1алашъяра геттара боккха лоарх1ам болаш да договор», — аьлар КПИ къамаи совета Генеральни секретара Даджешвар Рара. — Дуккхача шерашка вай мехкий халкъашта юкъе толамца дег1адоаг1а доттаг1лен, айхха в1аши г1улакхаш леладара бувзамаш кхы а дукхаг1а ч1оаг1дара, шеко йоаццаш, г1улакх дергда договоро».

ВАРШАВА. «Боккха лоарх1ам бола договор», «Машара, доттаг1лен, в1аши г1улакхаш леладара договор — иштта керте а яздаь доашх польски кепайоазоно Советски Союзаи Индеией юкъерча машарах, доттаг1алах, в1аши г1улакхаш леладарах долча Договора кулгаш яздар.

Комментареш т1а белгалдоаккх советско-индийски договоро ц1аьхха а бакъъю машар беза советски политика, тешал ду мехкий общественни стройга хьежжа доанаш дерригача мехкашца в1аши г1улакхаш леладе кийча Советски Союз хилара, кхы ц1аьхха а тешал ду СССР-е х1ара пачхьалкхен суверенитет йизза лоарх1аш хилара, яхаш.

Кердача договоро г1улакх дергда, шеко йоацаш, Советски Союзеи Индеи хьашташта даь на 1еш. х1аьта цунах стабилизирующи фактор хургья Азеи Индокитаеи меттел, дерригача дунеи т1а а машари кхерамзлеи ч1оаг1ъяра г1улакх т1ехь.

БУДАПЕШТ. Дерригача венгерски газеташа хоам бир машарах, доттаг1алах, в1аши г1улакхаш леладарах долча советско-индийски Договора кулгаш яздарах. «Непсабадшага» передовой статья т1а йоах, цу документо ч1оаг1ду Советски Союза Индецара традиционни дика дола г1улакхаш. Цхьан хаина цо г1улакх ду Азе машар лорабара а.

Советско-индийски договоро боккъонца гуш новкъостал дергда дунеи эгтара ч1оаг1аг1а кхоккаеннарех йолча цхьан моттиге машар хьаллацаран нийсхо оттаяран, яхаш белгалдоах газето.

ЦХЬАНА ХЬИЙГАЧА КЪИХ ХЬАХИННАР

БЕРЛИН. (ТАСС). СЭВ XXV сессе т1аийца СЭВ членаш долча мехкаща цхьана леладу г1улакхаш д1ахо к1оаргдарен эргадоахаш тоадарен, цу мехкий социалистически экономически интеграци дег1аккхувлара Комплексни программа цхьана хьийгача къих хиина доккха х1ама да. Цо новкъостал дергда СЭВ членаш долча мехкашка бахача наьха вахара материальнии культурнии боарам д1ахо айбара, уж экономически дег1аахара боарамаш т1а-т1а дукхаг1а гаргадигара, цу тайппара ч1оаг1ъергья дунеи экономикера цу мехкий позицеш а цар оборонни низ а, хьакхайкадаьд ГДР Министрий Совета председатела заместитела Г. Вайса ГДР радиона ше интервью луш.

Комплексни программа керттера лерх1ар да, аьлар Г. Вайса, СЭВ член болча х1ара мехка къамаи экономика структура эргайоахаш тоаелга, халкъа боахама къаьстъкъаьстача доакъой технически боарам лакхбелга, эшача бедалца, доагорана, промышленни оборудованеца биззаг1а кхоачам белга. Цу программа шийна чулоац цуна юкъе дакъа лоацача дерригача мехкий 1алаьмате йоккха коллективни опыт, 1алаьмате боккхача лоарх1аме я из иштта социалистически производственни отношеней хьалашка дунеи халкъашта юкъе цхьана г1улакхаш леладара деналек лаьца д1ахо беча теоретически балха а, белгалдаьккхар ГДР Министрий Совета председатела заместитела.

Социалистически экономически интеграци — техка даьнна лакхаг1ча боараме цхьана леладу г1улакхаш д1ахо кхахьар. Уж дег1аккхувлара лоарх1амег1ара предпосылкаш я цхьатара йола социально - экономически строй, СЭВ членаш долча мехкий юкъара мировоззрени, лерх1араш ц1а1аш хилар, . Цар юкъарча овлангарча хьаштех латт цхьана леладеча г1улакхий низ, программа кхоачашъяра чакхйоаха мероприятеш х1ара къаьсттача сага, х1ара къаьсттача мехка, ерригача социалистически содружествана пайда хургхиларах бола тешам.

Къаьгга марксистско - ленински ларда я комплексни программа. Цо новкъостал дергда социалистически содружества цхьоаг1он кхоталлари д1ахо ч1оаг1дара, белгалдаьккхар Г. Вайса.

ФАРСА КИЙЧО ЯР

ВАШИНГТОН. ТАСС корр. А. Мелихяна хоам бу: Сайгонера американски посол Э. Банкер К1айча ц1ая т1аийцаб президента Никсона. Халкъа духьалара Тхиеу режим Сайгонерча 1аьдала керто йиснйта г1ерташ в1ашаг1кхийттача Штаташа ч1оаг1а къахьегаш хиларца дувз американски кепайоазоно посол Банкер ц1и яьлча санна сиха Вашингтоне кхачар.

Политически обозревателашта хетачох, эхьерча фарса новкъосталца хургдолча «Къулбехьен Вьетнамера президентски хоржамаш» респектабельни хетийта г1ерташ В1ашаг1кхийтта Штаташ хиларца дувзаленна ц1енхаштта проблемаш хьалхашка эттай. Кепайоазоно деча хоамашкара хьагучох, «цхьан актеро дакъа лоацаш йола спектакль» еза марионеткана Тхиеуна, х1аьта ший режим лоарх1аш йоацилга кхета а деш, хилар тарлуш бола берриге «президентски соперникаш» фуннаг1а даь а политически кампанеия юкъе дакъа лоацаргдоацаш юкъера боахаш ва из. К1айча ц1енна хетачох, Къулбехьен Вьетнамерча «президентски хоржамашца» дувзаленна Вашингтоне кийчъяьча спектакла сценарена юкъе хьаштдоацаш бола хувцам юкъе хьу Тхиеу леладеча г1улакхаша. США правительство американски общественность тешае г1ерт «президенталла» вахийта хьаштдола кандидат «харжа» 3 октябре къулбехьенвьетнамски харжархочоа торо лургхиларах.

КОРЕЯ ХАЛКЪА Ц1ЕЙ

15 август дошо алапаща яздаь да советско-корейски г1улакхий историе чухь. Цу дийнахь 1945 шера турпалча Советски Эскара б1ухоша японски милитаристаш бохабарех корейски халкъ колониальни лоалах мукъадаьккхар.

Корейски халкъа ч1оаг1а лоарх1аш дагабоаккх къовсаме байна советски нах. Цу дийнахь советски б1ухошта Пхеньяне Моранбон яхача гуна т1а, городе Синыйджу дег1ача памятникаш т1а, Чонджине советски морякашта дег1ача памятника т1а, кхы дукхача городашка дег1ача памятникаш т1а зизаш доахк. Цунца хьахьокх корейски вежараша новкъостала дена сийлахь - доккха советски халкъ шоашта дезаш и лоарх1аш а хилар.

Японски колонизаторий низ1еткъамах мукъадаьннача корейски халкъо ший кхел ший бе ел лар мехка къулбаседерча даькъа т1а керда вахар хьалде а доладелар.

Халкъа 1аьдал маоттадинге а укхаза шерра демократически хувцамаш дир. Ахархошка лаьтта кхаьчар, производства керттера средстваш халкъа доалахьа яхар. 1948 шера мехка историе эгтара хьалха д1аккхайкайир къахьегамхой пачхьалкхе — Корейски Халкъа Демократически республика.

Бакъда д1аьхдаланзар мехка х1ама кхоллаш маьрша къахьегилга. Из 1950 шера юкъаг1даьккхар США-си цар къулбехьен корейски марионеткашен т1ема агресси ярца. Хьалхарча деношкехьа Советски Союзи социалистически мехкаши къона республика лорае эттар, из материальнии моральнии ч1оаг1а хьал а лоацаш.

Дикка ве дир т1емо республика экономикана. Чура резерваш оарцаг1а а йоахаш, социалистически мехкаша вежарашха деча новкъосталца ч1оаг1ало а лувцаш, халкъа Кореяна хайр бохебаь боахам лоаццача хана юхаметтаоттабе, промышленности юртбоахама производствен юхаметтаоттае. Мехка хьалъяьй б1аьш йола предприятеш, хьадаьд хьалха Корее ца хиина индустре керда доакъош. «Х1анз республика промышленноста 12 дийнахь арахец мохк мукъабаккхалехь шера хецаш хиннаи миссел продукци.

Дукха х1ама кувцаденнад юрта вахаре. Пачхьалкхено ахархошта хьалду нах чубаха вай хапара ц1еноц. Инзаа кхоачашъеш я парте белгалъяьккха юрта боахама технически революци: массанахьа хьахул ирригационни сооруженеш, кооперативни кхашта х1анз ковш дац йокъал оттилга. 1аьржа хий т1ададга. Шу массаза доал кхашка дукхаг1а арэйоал трактораш, мухь кхухьа машенаш, кхыйола техника: масса йолча кхыметтел баьдеча юрташка а моллаг1а цола г1улакх а хинна д1аэттай электричество.

Промышленни юртбоахамен производство лакхъяларга хьежжа лакхлу халкъа вахара боарам а, тоалу цун вахара хьал. Пачхьалкхено т1а-т1а дукхаг1а средстваш д1айохийт нах чубаха ц1еноц хьалдарга, унахц1ено лорарга, социальни 1алашонга. Доккхий толамаш даьхад культура, 1илма, халкъа образовани дег1адоалаеча. Къилбаседа Корея мукъаяккхалехьа цхьаккха лакхехьара дешара заведени ца хиннача х1анз б1аь совг1а я уж.

Республика иштта сиха дег1ахаре бахьан ва эгтара хьалха Корея Къахьегама партеца г1улакх в1ашт1ехьдаккха хар, халкъа къахьегам безаш хилар. х1аьта иштта кхыча социалистически мехкаша ду новкъостал а. КНДР-а дика, тешаме доттаг1и ба. Масала, ПНР специалисташ новкъостал дир Вонсанера паравозаштеи вагонаштеи ремонт ю завод юхаметтаоттаеча. Венгерски доттаг1аша новкъостал а деш мехка хьалъяьй массехк госпитали больницеи. Чешски новкъосташа г1одир Хичонера машенаш ю завод юхаметтаоттаеча. Хьайбай боахам дег1абовлабеча дакъа лоацаш хилар халкъа Монголи ГДР къахьегамхоша новкъостал дир город-порт Хамхын юхаметтаоттаеча.

Юкъарчал доаццаш КНДР-е советски специалисташа технически новкъостал а деш, дакъа а лоацаш юхаметта а оттаяьй, хьал а яьй 50 промышленни объект, царна юкъе я Сунхуански ГЭС, Хванхера, Ким Чакера, Саннимера металлургически заводаш - гиганташ санна яраш. Пхеньяне хьалъяьй мехка эгтара йоккхаг1йола текстильни комбинат. Х1анз корейски халъо «хоачашъе йолаяьча ялх шера плана шерашка СССР-о технически новкъостал а деш хьалъегрья мехка 30 гаргга промышленни предприяти — республике эгтара хьалхара шера 2 миллион мехкдаьтта чакхдоаккхаш мощность йола завод, автомобильни аккумуляторий, шарикоподшипникий заводаш, вагонаш ю а кхыйола а заводаш.

Дукха ха йоашаш советски корейски халкъаша белгалдаьккхар деза да — СССР-аи КНДР-аи юкъерча доттаг1ленах, в1аши г1улакхаш леладарах, в1аши новкъостал дарах долча договора 10 шу дизар. СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель К. Т. Мазуров керте а латташ советски партийно - правительственни делегаце цу республике визит яьча хана ц1аьхха а ч1оаг1дир вай халкъашта юкъера цхьоаг1о йохаргйоацаш хилар. Цу договоро хьахьокх шин мехка юкъерча доттаг1лени в1аши г1улакхаш леладарен традиционни бувзамаш законаг1а дег1адоаг1аш хилар. Гаьнарча Малхбоале машари кхерамзлеи лоаяра т1ехьа лоаттабеча къовсаме из лоарх1аме фактор хилар а.

Чоалханерча хьалашка социализм хьалъе езаш да корейски халкъ: ах г1айреи къулбехье х1анз а т1ехь США-на кара я. Из 1алаьмате йоккха къамаи трагеди я. Корейски халкъ т1аг1ерттан хаддаизеи т1ехьа латт Къулбехьен Кореера американски эскар арадаккхара, духьал да США-ни Японеи реакционни г1оазараша Так Чжон Хе Къулбехьен Корея марионетка къамаи духьаларча режимана баьча барта, т1ехьа да арахьара юкъе а ца лелхаш мохк демократически ч1ашаг1тохара.

Доаг1а а доаг1аш корейски халкъо д1адехараш ч1оаг1а хьаллоац советски халкъо. Из кхы а ч1оаг1дир КПСС XXIV-ча съезда трибуна т1ара КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева, ЦК Отчетни доклада т1а цо белгалдаьккхар: «Советски Союзо хьал а лийцай, хьал а лоац мохк машара демократически наькъаца в1ашаг1тохарах йола КНДР правительства предложенеш, Корея Къулбехьера американски эскар арадаккхарах корейски хьалкъо д1адехараш».

Ф. ЛЕСКОВ,
АПН соб. корр.

«ТРИБУНА ЛЮДУ» Т1АРА КИТАЕХ ЙОЛА СТАТЬЯ

«Трибуна люду» яхача польски газета т1а кепатехай китайско-американски г1улакхаштеи дунеи халкъашта юкъерча хьала цар еча влияненеи хетаяь редакционни статья.

Цхьадолча даькъе лоацъяь лохе кепатох ПАП агентства хьаенна цу статьяьй изложени.

Укх т1еххьарча хана дунеи пресса т1а араьннай США президента Никсона Пекине хьоргйолча визита а китайско-американски г1улакхий а, х1аьта иштта дунеи халкъашта юкъерча хьала цар е тарлуча влияне а темах лаьца язъяь 1алаьмате дукха комментареш.

Цу комментареша кизга чура санна хьахьокх, вай замалахьа эгтара к1омаг1а долча деша — тайп-тайпара общественни строяш йола пачхьалкхенаш машаре яхара принципий ларда т1а ч1оаг1а машар 1алашбара хьакъехьара цар авторий классови отношени, реалистичноста е моастаг1ала боарам.

Мао Цзэ-дунеи Чжоу Энь-лаеи президент Никсон шоайцига хьийхав Индокитаера американски агрессивни политика юкъаг1йисалга массапена а шаьра хайначеи х1аьта из бахьан долаш американски обществана юкъе т1ема духьалара болам ч1оаг1беннача хана. Вьетнамера США политика ираз довча д1аккхаьчай. Цу цхьан ханна Къулбехьен Вьетнама Республика Ханна йолча революционни правительства хьажийта парижски конференцега д1ачуеннай ворх1 пунктах латта, индокитайски дов машара наькъаца къоастадара программа. Индокитае 10 шу совг1ча хана лоаттабу б1еха т1ом соцабара дика аьттув санна лаьрх1ар из программа дунеи общественни мнене.

Американски пресса раьза хинна белгалдоаккх, Мао Никсонаца дег1ала вахаро США-рча антивоенни прогрессивни низашта х1ама теха а хоржамашта хьалхара демократий позицеш мелъяь а хилар. Пекине хьехаро США-рча ультраваьттехьарчарна средство еннай Индокитае агресси лоаттаяра бокъонца долча бахьаний хьакъехьа дукха ха йоацаш кепатеха арадаьхача Пентагона документаша даггара эг1азйигача общественни мнене уйла харцахьа лостаяра. Цу документаш т1а шеко йоацаш дувц, Вьетнамерча США агрессена эскалаци яра стимул хиннай социалистически содружестве антисоветски барт эг1абеш йолеи политика чакхьяхар а дунеи халкъашта юкъерча коммунистически къамий кортамукъалени боламе цхьана чакхдоаха г1улакхаш бухдахар а да яхаш. Цу тайппара, КНР кулгалхошта дагардараш ч1оаг1а шеко йолаш кулийтача пунктана д1ат1аккхаьчад вай.

Китайски кулгалхоша атта антиимпериалистически лозунгаш а дассса дешаш а кхайкаду США агрессеиеи неоколониализмацеи къовсам лоаттабу къамий-кортамукъален болам шоаш хоадамболлаш хьаллоацаш хиларах. Пекино СССР-аи КПСС-аи духьала во пхьарч эро социалистически содружестваиеи дунеи халкъашта юкъерча коммунистически боламаи юкъе ц1ур болларо къаьгга хьахьокх, керттера моастаг1а пекине хьанах лоарх1. Цунна жоп лу антисоветчинеи социалистически лагера барт эг1абелгеи КНР официальни пачхьалкхени партийнии доктрина а яь д1аоттадаь хиларо.

«Шин супердержаваца» къовсам лоаттабана баргбац яхача харц теорецa ший антисоветски политика къайлаяхьа г1ерт Пекин. Из я кховзткъалаг1а шераш доладеннача юххье а т1ехьа чакхъяккха г1ийрта юкъера оалаш йолча вонай хьакъехьара Мао кердаьккха великодержавни концепци.

Из Советски Союзаи США-и цхьатара нийсъяь д1аоттаяр хиина ца 1еш, ма дарра аьлча империализма агрессивни чулоацам д1ахьулабе г1ертилга а да. Из теори социализманеи капитализманеи юкъера керттера конфликт къайлаяхьа а цу цхьан ханна х1анзарча дунеи т1а Пекина кхоачача къаьст-тача даькъа хьакъехьарча теинса к1ал лард йолла а г1ерт, х1аьта уж х1амаш Китаех «т1ехдержава» яра а цу цхьан ханна СССР-аи США-неи духьаларча «дунеи болата даькъа» лидер яра а т1адерзадаь да.

Пекина из великодержавни концепци д1аккхоачаш хул социалистически содружества цхьоаг1он кхоталлари бухъяхара политикаца, къаьст-къаьста социалистически мехкаш в1ашаг1къоастаде г1ертарца, Варшавски Договораца СЭВ-ацеи лоаттабеча къовсамца, эгтара хьалха Европе кхоккам к1аьдбара т1аерзаяь вай мехкий арахьара политика бухъяхарца. Кхыметтел социалистически мехкий партей чухьарча г1улакхашта юкъег1ертарах а кхоачамбеш боала барт эг1абеш бола Пекина никъ духьала ба социалистически мехкашцара г1улакхаш машаре дахареи чурча г1улакхашта юкъе ца г1ертареи наькъаца хьаллаца кийча я ше аьнна КНР-ес хьакхайкадаьчоа. Китайски кулгалхоша лелаю барт эг1абеш йола политика духьала я дунеи халкъашта юкъерча коммунистически болхлойи болама муг1араш кхотаде т1а-т1а ч1оаг1аг1а безам болаш вежарашха йола партеш хилара.

Китайски пропаганда еча антисоветски 1оттарашa хьахьокх, арахьарча дунеицара г1улакхаш тоаде кийча хиларах йола ший декларацеш Пекино геттара ший тайппара кхеташ хилар. Керттерча империалистически державацара, НАТО членашцара, неоколониальни лоббецара г1улакхаш тоадарца мара хьаштдолаш йоацал-теш Пекин? Кхыметтел дуккхача малхбузехьарча комментатораша а белгалдоах Никсона правительство Азерча социалистически мехкашта духьалъерзаяь керда т1ема стратеги кхоачаш а еш, Камбоджанеи Лаосаи т1а а йихьа, Индокитае д1ахо агресси лоаттаеш, Европерча Малхбоаленнеи Малхбузеннеи юкъерча г1улакхашка кхоккам к1аьдбара наькъа т1а духьаленаш уттаеш. Гаргарча Малхбоалене израильски агрессораша реакционни низаши хьаллоаттадеш, дукхаг1а шоай мукъаг1а хургйола экономически дунеи халкъашта юкъереи политика чакхъяха г1ертача латиноамерикански правительствашта духьала тийша балхаш кийчдеш йолча хьалашка Вашингтонацара г1улакхаш тоаде г1ерт Пекин.

Цу цхьан ханна Чан Кай-шега ше яхьийтача къаьсттача послане т1а Никсона цунна дош деннад, Тайванерча марионеточни режимацара т1ема барт е бохабе а, е д1абаккха а дага яц США, цар д1айоаккхийтаргьяц из ООН-а юкъера, аьнна. Х1аьта ткъо шу совг1а ха ма яьккхайий Пекино Тайвань Китайна юхаяллалца йолча хана США-цара г1улакхаш тоалургхиларах къамаьл хила а йиш яц яхаш.

Х1аьта малаг1ча наькъаца тоадала дезаш да Пекинаи Вашингтонаи юкъера г1улакхаш?

Дуккхача азиатски правительствашa, белгтала аьлча Инде, гучахьа хьаихайкадаьд. Пекини Вашингтони в1аши дег1ала яхаро лерх1ар Азера «влияне сфераш» екъилга хила дезаш хилар. США-и НАТО кхыча мехкийи цхьаболча реакционни политикаша догдоах Пекинаца дег1ала бахаро китайски кулгалхой антисоветски никъ ч1оаг1барга а цу тайпара империализма глобальни антикоммунистически стратеги дикка ч1оаг1ъяларга а. Малхбузен Европе уж авантюристически концепцеш лелаяра керте латтараш Брандта правительства эгтара хьалха д1айолаяь социалистически мехкаштеи ФРГ-енеи юкъера г1улакхаш лерт1адахара процесс д1ахо а бухйоахаш бола шийлача т1ема т1ехьара бараши реванша низаши да. Реваншисташ шоай сатеду Пекина новкъосталца Советски Союзаи кхыча социалистически мехкаштеи атака йоашка ч1оаг1аг1а юлар, Европера кхоккам кхы т1а а ч1оаг1бе, х1аьта хетаргахьа, кхыметтел дунеи арене низаш империализмана аьттув болча тайпара д1анийсде шоай в1ашт1ехьдалар догдоахаш.

«СЕРДАЛО»
3-г1а оаг1ув, 14 август, 1971 шу.

Республика спортивни байракх лакха лелаераш

Массанена ховш да.лувца эшаш дац Турищева Людмилах дунен чемпионка мишта хилар. Дешарашта сакъердаме хургда Люлас СССР Кубок яккхара лоаттабаьча къовсамах кхы цIаькха дувцар а. Укх шера апреля юххье Ленинграда «Юбилейный» яхача спорта Дворецe дар из.

Яхьий хьалхарча дийнахь дерригa дика вIаштIехьдоалар. Бакъда бревно тIара упражнени еш Iоежар Людмила. Дале а йоха ца йохаши дикен упражненеш чаккхъяхарах судахоша 9,2 балл елар цуна.

ШоллагIча дийнахь къовсам кхы а лирагIа бар. Турищева Людмилас тIехдика чаккхъяьхэр бревно тIарен ший лоIамагIа еш йолен упражненеш. Из бахьан долаш Кубок хьаккха торо хилар Турищевай. Яхьашка хьалхара моттиг яьккхача дунен чемпионка 76,8 балл яьккхар, хIаьта вай мехка чемпионка Л. Бурдас—76,2 балл. ХIанз тIадоагIача шера Мюнхене хургйолча Олимпийски яхьашта кийчо еш я Турищева Людмилен цун тренери. Спортсменка а, тренер а тешаш ба толам баккха низ тоъаргхиларах.

СУРТА ТIА: Л. Турищева.

ТОКИО. 24 апрель, 1971 шу. Ший лоIаме кIалтохарах латарий Дунен чемпионат. Цу яхьашка дакъа лоацаш вар вай республика «Трудовые резервы» общества спортсмен Хасимиков Салман Дунен чемпион а хинна цигара цIавера из.

Атта дацар спортсмена цу коталонга болача новкъа. Японе вахале хьалхха, сборашка волаш лозаяь пхьарса гола ерзанза яр. Салманаца латаш болчарна ховра из. Цудухьа лазаш бола пхьарс лаьца а котало яккха гIертар уж. Бакъда цох хIама хиланзар!

Халонаш эшае, денал долаш хила из Iомаваьр цун тренера Д. Багаева вар. Тренера даь хьехар мадарра хьайицадар Салмана.

...:— СССР кагирхошта юкъе хьалхара моттиг яккхара йолча яхьашка дар из. Юххьанца латташе а пIендараш лоза дир Салмана. Судахоша а лораша ихьатарра йохар: «Яхьашка дIахо дакъа лацийта мегаргдац С. Хасимиковга».

Бакъда, кхы уйла йора Салмана: «командана чIоагIа Iаткъаргда со хIанз яхьашта юкъера ваьлча. Сона метта дIаотта кхы ваш. Долче... лата веза. Лата хала дале а». Ше яхар кхоачашдир спортсмена. Из лийтар яхьаш чаккхъяллалца, лийтар маьхий а деташ моттигера наркоз а еш! Из мел хала дар дувца а дезац. Бакъда тIехьашка валанзар Салман. Советски Союзе йиълагIа моттиг яьккхар.

ХIанз Социалистически мехкий «Олимпийские надежды» яхача яхьашка дакъа лаца Кубе ваха кийчо еш ва дунен чемпион.

СУРТА ТIА: С. Хасимиков.

...Диъ шу совгIа мара дац вокхагIа волча вошас хьехарах Нельсон спорта юкъе ваха. ГIийла, дегIа нийша вар из цу хана. Нельсона цхьайола оамалаш яйзача классически стилах кIалатохарах лата Iомаве секце дIайицар кIаьнк тренера И. А. Кондрацке. МалагIаш яр уж оамалаш? Къахьегам безаш хилар яр керттера яр. Берригаш дIабахача а «болх беш» хулар Нельсон. Спортивни секце ваха дукха ха ялале дешар а дисциплина а тоаелар. ХIаьта спортсмен ше дегIа ондавала волавелар.

...ДIаухар шераш. Къоначa Нельсона дика караерзайора спорта говзал. 1970 шера ноябрь бутт чаккхбоаллаш г. Варшаве хилар классически стилах кIалатохарах латара «Пытлясинске мемориал» яха турнир. Цу турнире дакъа доацаш социалистически мехкашкарен, хIаьта иштта Швецера, Турцера 120 борец вар. 57 килограмм дозал долчарна юкъе латаш вар Нельсон а.

Дукха толамаш даьхад вай спортсмено кхы а: шиъ дото, цаI борза медалаш, «Динамо» Центральни Совета чемпиона цIи.

ХIанз Советски Эскаре гIулакх деш ва цIи хеза спортсмен.

СУРТА ТIА: Н. Давидян.

КАДАЙЧАР, НИЗБОЛЧАР ГОВЗАЧАР ЦIЕЙ

Физкультурника Ерригсоюзни Денна, низа, хозален, къонахчала цIейна накъадоагIаш вай бокъо я спортивни кагирхоех, цар толамех доккхал де. Къаьстта дика къахьийгар дIадахача шера республика физкультурни организацеша. 1970 шера вайцига кийчвир СССР спорта 1 заслуженни мастер, СССР спорта 25 мастер, СССР спорта мастералла 61 кандидат. ДIадахача шерашца нийсдича укх шера а дуккагIа хиннаб физкультурникаш. ДIа б а х а ч а ялх бетта кийчваьв СССР спорта 13 мастер, СССР спорта мастералла 44 кандидат.

БIарчча хьайицача республике чIоагIа тоабеннаб физкультурно-массовни унахцIено тоаяра-кхетамен болх. Республика предприятей, учрежденей, совхозий, колхозий физкультурни коллективашка юкъейоалаяьй производственни гимнастика.

Укх тIеххьарча хана дуккха а дуккагIа хиннаб тайп - тайпарча секцешкен «унахцIенон» группашкеи ухаш бола юкътерен кхы йоккхагIеи ха йола нах. Вайцига я физически культура 730 коллектив. Цар дуккхача секцешка боккха спортивни болх бу, хадданза лех кагирхой физкультурникий мутIарашта нах юкъеозара керд-керда формаш. Укхаза кагирхой хинна я Iаш.

Физкультурана дуккагIа нах юкъе ухаш хиларо дIадех тренерско - педагогически кадраш кийчъелга тоадар. Из гIулакх дика кхоачашду Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен педагогически института спортивни факультетои Грозненски педагогически училища физически отделенеи.

СССР халкъий спартакиада спорта дерригача тайпай ерригача этапашка дакъа лоацаш хилар республикерча 280 эзар саг, предприятей, учрежденей, колхозий, совхозий, физически культура коллективаш.

Дерригача дуненна бовзаш ба вай мехкахой Турищева Людмила, Хасимиков Салман, ДавидянОлег. Вай республико доккхал ду царех.

Иштта доккхий толамаш даьхад вай дикача кIалтохаргах летараша а: СССР чемпиона, РСФСР халкъий спартакиада призера Дудуев Баудина, Венгре турнире котваьннача СССР чемпиона Абдулаев Сайд - Мохьмада, СССР призера (шоллагIа моттиг). РСФСР чемпиона Шамханов Тимура, Венгре олимпийски турнире котваьннача, Иране турнире котваьннача, СССР Ilема Низий шозза чемпион, СССР чемпион волча Тунгаев Бек-хана.

Аласханов Зяуди СССР, РСФСР призер ва, из котваьннав дунеп халкъашта юкъе вIашагIкхетараш хиннача дуккхаза а. М. Юсупов котваьлар Нурадилов Ханпаший цIерагIча Ерригсоюзни турнире.

Татаев Кюри СССР чемпион, Карагеур Геннадий РСФСР чемпион, А. Абдулазиев РСФСР чемпион, СССР призер, А. Ильясов Али Алиева турнира шоллагIа призер ва, иштта кхыбараш а ба.

Респотребсоюза Грозненски производственни комбината къонача болхлочох А. Минкаиловх «самбо» яхача латара РСФСР чемпион хиннав, «Дзюдо» яхача латара «ДIоттагIал» яхача дунен халкъашта юкъерча турнире дакъа лацара кийчлуш ва ча хIанз.

Лаккхача классагIа бола спортсменаш кийчбарах тренерашта Багаев Дегийнеи Кондрацкий Игорaи РСФСР заслуженни тренер яха сийлен цIи еннай.

Россе къулбехьен халкъий территориальни спартакиадана юкъе дакъа лоацаш вай Нохч-ГIалгIай АССР спортивни делегаце волейболисташа шоллагIа, гимнасташа шоллагIа. гандболисташа кхоалагIа моттигаш яьхар, и. кх. дI.

Боккха теркам тIабохийт вайцига кхувш боагIача кагийча наха юкъе уж баххача беча спортивни балха. Цу балха юкъеувз студенташ, тренераш, преподавателаш.

РСФСР къулбехен зоне «ТIоараска бургац» яха приз яккхара футболах ловзаш хиннача яхьашка «Чайка» яха грозненски команда котъяьлар. ХIаьта Россе къулбехьен яхьашка царел боккхагIболча кIаьнкий командашта юкъе. МалгIабика коашкарча кIаьнкий «Факел» яха команда котъяьлар. Донецке хургдолча Ерригсоюзни финальни яхьашка ловза бокъо а яьккхар.

Боккха теркам тIабохийт юрта беча физкультурни спортивни балха. Юрта спорт дегIайоалаяра эша дика хьалаш хьахулаш латт хIанз. Вай республике 14 районе болх беш я 47 эзар саг юкъевола 155 коллектив. Физически культура дуккхача коллективашка, «Урожай» ДСО райсовсташка хиннай, дуккхача наха дакъа лоаца спорта яхьаш спорта цIейш, спартакиадаш. 1500 спортсмено дакъа а лоацаш. «Урожай» ДСО республикански организаце сборни командашеи спортсменашеи дакъа лаьцар республика. РСФСР общества центральни Совета яхьашта а Ерригсоюзни турнирашта а юкъе.

ДикагIа йола районни организацеш я Гудермеса (совета председатель Н. С. Борисов), Ножай-Юрта (совета председатель З. Диганиев), Урус-Мартана (совета председатель Ю. Камов) яраш. Физкультуран спортеи болх дика вIаштIехьбаьккхаб Грозненски кооптехникумеи Наьсарен совхоз-техникумеи.

Спортивнии оборонно - массовни балха беченн комсомольцаша а кагирхоша а физически, тIематехнически кийчо ечен толамаш дахарах СССР Министрий Советерча физически культураи спортеи комитето сийлен грамота елар Нохч-ГIалгIай АССР физкультурни организацена.

СССР халкъий пхелагIча спартакиадана юкъе дакъа лоацача дика хьоккамаш дахарах СССР Министрий Советерча физкультуран спортеи комитета дипломаш еннай «Старогрозненефть» НГДУ, Грозненски района 1 Мая цIерагIча колхоза, Сунженски района «Победа» яхача колхоза, № 2 йолча технически училища физкультурни коллективашта. ХIаьта гор. Грозне, Гудермесеи, Грозненски районий физкультурни организацешта вымпелаш елар физкультуран спортеи Ерригсоюзни комитето.

Нохч - ГIалгIайчен физкультурни организацей болхлошеи спортсменашеи тIехьа тIайоагIача хана а городеи юртеи баха нах физкультуран спортаи юкъеозара, уж физически низ болаш хилийтара дерригa а дергда.

М. МЕСТОЕВ,
Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Советерча физкультуран спортеи комитета воккхагIвола инструктор.

СПОРТ ЕЗАРАШ

ЧIоагIа дегIайоагIаш латт тха районе укх тIеххьарча шерашка физкультуреи спорти. Дукха дешархой, кагийнах юкъеувза оаза цу гIулакха. Кхоачам ба тха районе кхойтта эзар физкультурник ва аьлча. Царех 9,5 эзар дешархо ва. Берригача физкультурникашца спортивно - массови болх беш 29 коллектив я.

ХIанз кхоачамбалла еце а хIара шера дегIайоагIаш латт тха районе спортивни база. Йолаш я футбольнии баскетбольнии нийс площадка, яйгача атлетика кхоъ никъ, цхьайтта спортзал кхыдараш.

Тхо долча дукха ух кагийнах, дешархой. ХIаьта царца спортивно - массови болх беш 32 хьехархои, тренери ва. Цар хьинарах тха торо хиннай дIадахача шера тайп-тайпара разрядаш йола цхьа эзар спортсмен кийчве. Къаьстта дика оттадаь физкультуреи спортеи йоаржаяра гIулакх берий спортивни школеи (240 дешархо ва цу чу дешаш) совхоз-техникумеи. Спорта юкъе баьхка кагирхой Iоамабеча, кийчбеча боккха болх бу совхоз-техникума воккхагIа волча хьехархочо А. Битиева. ХIаьта из ше Нохч-ГIалгIай педагогически института спортивни образоване факультет яьккха ва.

Къаьстта белгалъе безам ба са кхувшбоагIарий «Сийг» яха сборни команда (тренер Алиев Султан). ДIадахача шера республика чемпионаш бар «Сийг» команда футболисташ. хIаьта укх шера борза призераш ба уж.

Боккха теркам тIабохийт спорти физкультуреи дегIайоалаяра парте райкомо, райисполкомо. Дукха ха йоацаш из лош дийцад парте райкома бюро а.

Спорт езаш ба тха района кагирхой. хIаьта из дегIайоалае хьалаш а долаш да.

Д. ДИДИГОВ,
Наьсарен ДСО «Урожай» спортсовета председатель.

Н. А. ЛАЗУТКИН

ПIаьхкача хана халача лазарах па могаш иллачул тIехьагIа 1971 шера 13 августе кхелхав КПСС член, Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат, РСФСР заслуженни агроном, «Ассинский» сомий - баьцадаарий совхоза директор Николай Андреевич Лазуткин.

1917 шера Пензенски областа Старое Шаткино яхача юрта къеча ахархочун дезале ваьв Н. А. Лазуткин. 1934 шера къацьега волавеннав г. Баку мехкдаьтта чакхдоахача заводе болхло волаш. 1938 шера деша а ваха, 1942 шера тIехдика йистеяьккхай К. А. Тимирязева цIерагIйола Ленина орден лелаю Московски юртбоахама Академи.

1942 шерагара 1946 шерага кхаччалца Советски Эскара кугIарашка гIулакх деш хул Н. А. Лазуткин. Сийлахь - боккхача Даьй-мехка тIема фронташка денале гIулакхаш карагIдувларах Шеча Седкъа ши ордени медалаши еннай цунна.

1946 шера денз ше валлалца йолча хана консервни промышленносте тайп-тайпарча гIулакхаш тIа волаш балхаш даьд Николай Андреевича Лазуткина, хIаьта 1953 шера денз — «Консерваплодоовощ» объединене «Ассинский» совхоза директор вар.

Кхачан промышленность дегIайоалаеча дика толамаш дахарахи боахама кхетамца кулгалдарахи Къахьегама Шеча Байракха орден, «Знак почета» яха орден, ВДНХ йоккха доши ши медаль еннай Н. А. Лазуткина.

Николай Андреевич Лазуткин цкъа санна дуккхаза а КПСС Сунженски райкома членалла, Сунженски районни Совета депутаталла хийржав, шоззе а хержача Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутат вар.

Парте ше дIатIавахийтача массе посте цIена, ший беррига низ тIабохийташ болх баьб Николай Андреевича. - ГIулакх - долаши принципиальность йолаши хилар цун белгалагIа йола оамал яр. Къахьегамхошта юкъе де а доагIаш сий деш вар из.

Николай Андреевич Лазуткина, Коммунистически парте тешамеча воIа сийлахь гIулакхаш даим тха дегашка латтаргда.

Новкъостий группа.

РЕЙД

КАССЕ ДОАГIАР... КИСА

ПАССАЖИРИЙ хьшташ кхоачашдара дукха балхаш ду Грозненски автобоахамаша. Укх шера хьайиллай дукха керда маршруташ, балха араьлнай керда автобусаш. Укх деношка Грознерча № 1 йолча пассажирски автобоахаме кхы а керда ворхI пассажирски автобус кхоачаргья. ХIанз Грознерча пассажирски маршруташта юкъе эггара халагIа лоархIача № 4,6 йолча маршруташка хьожае ерхI уж дукха пассажираш дIа-юха кхувла керда автобусаш. Цох доккха гIулакх хургда Старопромысловски районе бахача наха.

Грозненски пассажирски автопредприятей кулгалхоша, партийни, профсоюзни организацеша бизза пайда эцац шоай торонех. Цудухьа дукха кхоачамбоацараш нийслу. Из бахьан долаш нах балха тIехьабувл, е ханнахьа балхара дIаккхачац.

Грозненски № 1 йолча пассажирски автобоахам. Балха араяла йиш йола дукха автобусаш латт коа. Бахьан? Тоъаш бац водителаш. ХIаьта цу дийнахь № 3 йолча таксомоторни боахаме бIаь гаргга водитель вар машинашта эша резина, запасни оатхалаш ца хилар бахьан долаш балха аравала йиш йоацаш. Нагахьа санна автотранспортни Управлене кулгалхоша уж мукъа бола водителаш № 1 йолча пассажирски автобоахаме дIахьожабича мел пайда баргбар! Сеца латтаргъяцар автобусаш, доккха гIулакх хургдар пассажирашта. Из атта де йиш йола хIама ца дарах паччахьалкхенна итташ эзараш сомаш зе ду.

Цхьабакъда пассажирски автобоахамий кулгалхой бехкагIа а дукха хьовзамаш нийслу пассажираш дIа-юха кхувлача. «Сердало» газета рейдови бригада хиннача 10-ча августе «Северный» автостанце № 2 йолча пассажирски автобоахамо Червлене хьалхарча рейсагIа яха еза автобус хьа ца хьожаяр бахьан долаш дукха пассажираш бисар дIа ца бохалуш. Иштта Науре хьалхарча рейсагIа яха еза автобус хьа ца хьожаяр бахьан долаш дукха пассажираш дIабахара тIехьабаьлар. Хьа ца йоагIаш йисар, Толстой-Юрта уха автобусаш а. Графикал цхьа сахьат совгIа тIехьайиса хьакхаьчар цига цу дийнахь кхыча маршрутегIа лелаш йола кхо автобус а.

Цхьан дийнахь нийсденна Iац ер тайпара гIулакх, йоах автостанце диспетчера О. К. Всегодическаяс. Из хIара дийнахь хIана дац аьнна нийслу.

Кхы дикагIа дацар цу дийнахь Грознерча «Южный» яхача автостанцера гIулакх а. ШоллагIча пассажирски автобоахамера горед Орджоникидзе йода автобус дикка графикал тIехьайиса мара дIаяханзар. Грозный—Шали йода автобус ах сахьати, Грозный — Советски лела автобус цхьа сахьат тIехьа йиса мара хьакхачанзар автостанце. ХIаьта Грознера Курчалой, иштта Алерой уха автобусаш вIалла ара ца йоалаш йисар. Цудухьа дуккхача наха хьовзам хилар.

Рейдови бригада хьежар автобусий водителаша пассажирашта билеташ нийса телий. Дуккхача водителаша цIена бу шоай болх. Масала, даккха гIалат доацаш болх бу водителаша Лорсанова, Чахкиева, Тазуркаева, Дузаева, Асланбекова, кхы дуккхачар.

Цхьабакъда, кIеззига бац кулга цIена боацараш, кассеи кисеи тувладераш. Уж ба миччa тайпара яьккха а хIамилг яккха гIертараш. Цу гIулакхa бехке ба ахча дIа а телаш шоашта доагIа билет хьа ца деха пассажираш. Цудухьа геттара нийса хургдар пассажирски автотранспорта оттаьча бокъонех царна гIох деттаре.

...Наурера пассажирех етта № 28—ЧИВ йола автобус а йоалаеш вогIар шоллагIча пассажирски автобоахама водитель нов. Автарханов. Билет доацаш 27 пассажир вар. Царех хIара пассажиро билет хьа а ца эцаш шофера дIаденнадар цхьацца соми 33 кепиги, дерригa а 36 гаргга сом. ХIаьта шоферо цу дийнахь массехк рейс ма льйий... Иштта болх беча водителa мишта кхоачашъергья паччахьалкхен план?

Вай лакхе вийцача шофераца «яхье ваьннaчоа» тара ва Грозненски № 1 йолча пассажирски автобоахама водитель нов. Мацаев. Хьагучох из кот а ва. Шаьла водача водителa нов. Мацаева кассера 12 пассажиро билет эццашехь билет доацача пассажирех тIанк аьнна хьалийзар ЛИАЗ 11-45 номер йола автобус. Билеташ доацаш уж пассажираш дIабахийта йиш яц аьнна духьал ваьлар контролер С. П. Довлетмурзаев. Цунга ладувгIа ца а тугаш билеташ доаца 50 гаргга пассажир а ийца дIавахар Мацаев.

ХIамилг яккха дика ховш ва «Чечингстройтранс» автотранспортни объединене № 32-24 ГЕ йолча ПАЗ-651 автобуса водитель нов. Амбарцумов а. Грознерча 35-ча участкерча маршрутагIа пассажирашта билеташ дIа а ца луш пхиппа кепиг хьа а ийдеш болх беш вар из. Цо шийна болча пайдана автобус лелаелга хой теш автобоахама кулгалхошта?

Пассажирашта билеташ дIа ца телаш цу дийнахь болх беш вар Наурски АТХ водитель Абаев, № 16-89 ЧИД йолча автобуса водитель Мусаев, Грозненски № 2 йолча пассажирски автобоахама № 41-45 ЧИВ йолча автобуса водитель Рашидов, кхыбараш а.

Иштта къахьегача шоай водителаштеи контролераштеи балха бокъонаш дIа Iома а яь мана цхьан кога тIа боаккхаргба-теш автотранспортни управлене кулгалхоша шоай предприятей болх.

«Сердало» газета рейдови бригада:
М. ПЛЮЩ, КПСС Грозненски горкома инструктор; Н. НАСТАРНОВА, Грозненски № 1 йолча пассажирски автопредприяте контролер; Б. КОСТОЕВ, тха корр.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

14 август

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19.30 ОГНХЗ медсанчаста художественни самодеятельноста концерт. 21.00. Хронико-документальни фильмаш хьоккаргда.

В. И. Ленина цIерагIара культура Дворец. 10.00. Физкультурникий денна хетадаь берий цIей. 11.00. «Малышок» яха берий кинотеатр. 12.30. «Сийг» яхача клуба берий командай яхьаш. 19.00. «Театр, музыка, кино» яха клуб болх беш я. Нохч-ГIалгIай заслуженни артистаца В. Э. Вайнштейнаца вIашагIкхетар. 18.00. 12-ча треста общежити. «Сийле хийла къахьегама коталонашта» яха гIишлошъерий поселка цIей. 20.00. Дворецa парк. Кагирхой сайре.

С. М. Кирова цIерагIара парк. 9.00. «Низбараши кадайбараши» яха спортивни цIей 17.00. «Спартак» ДСО низ болашагIа йолча командай баскетболагIа йола яхьаш. 19.00. Хьоккама спортивни выступленеш. 20.00. В. И. Ленина цIерагIча ДК художественни самодеятельноста концерт. 21.00. Кинолекторий.

Химикий культура Дворец. 12.00. Черноречье поселка футбольни, волейбольни, баскетбольни командашта юкъера спортивни яхьаш. 14.00. «К. Либкнехта вахар» яха бераштa лаьрхIа выступлени. 19.00. Кагирхой салаIара сайре. 20.00. «Планета» яха берий площадка. Кавказе гIоллара кинопутешестви.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 10.00. «Даьхен сий дола воI хала» яха библиографически обзор. 19.30. Ахканара кинолекторий. «Спортивни байракхашта кIал — кердача толамашка» яха тематически кино хьоккаргда.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.00. Берий художественни самодеятельноста выступлени. «Парти, тхо хьа къонгий къонгаш» яха литературно-музыкальни монтаж.

15 август.

В. И. Ленина цIерагIара майда. 19.30 — 21.00. Челюскиний цIерагIча кинотеатра эстрадни оркестра концерт. 21.00 — 22.00. Хронико - документальни фильмаш хьоккаргда.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. «Революци хьаккхеллараш» яха кинофестиваль чаккхйоакх «Малышок» яхача кинотеатро 9.00. Художественни фильм. 14.00. Городо — юрта. «Фул сага ший ираз! яхилга» — диспут. 18.00. Дворецa парк. «Маршей эшараш ек» яха духовой оркестра концерт. 20.00. Кагирхой инструментальни ансамбла эстрадни иллей сайре. 19.00. Баьццара театр. «Дунен политически орбита тIа» яха клуб. «Халкъашта юкъера обзор» яха лекци. 20.00. «Халкъашта юкъерча событей дневник» яха кинолекторий. 20.30. «Экран езаргий клуб болх беш я.

С. М. Кирова цIерагIара парк. 11.00, 17.00. Ловзараш, массовкаш. 18.30. «Империализмана духьаларча къовсама декхараши, халкъашта юкъера вай ханара хьали» яха лекци. 20.00. «Дийнабарий духьа» яха документальни фильм. 19.00. Баьццара театр «Тоале, са республика» яха халкъа творчества фестиваль. Наьсарен района самодеятельни коллектива концерт.

Химикий культура Дворец. 13.00. «Са Даьхе» яха кинофестиваль. 15.00. Черноречье поселка яйгача атлетика командашта юкъера спортивни яхьаш.

Н. К. Крупская цIерагIара культура Дворец. 10.00. «Къона ленинец» яха кинотеатр. 19.30. Ахканара кинотеатр. «Нервни системен вахаш дукха ха яккхари» яха лекци (Лекци еш Москверча «Знание» общества лектора, профессора, медицински Iилмай доктора Змановске).

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.30. «Вай Даьхен сийле оллеща екаю» яха тематически киношт хьоккаргда.

Иттлагiча августе денз Грозне болх беш я книжни базар. Цхьоалагiчен кхоалагiчен классай дешархошта эша учебникаш 100 процент Iалашдаьд. Цу классай 22 эзар гаргга вола дешархо учебникашца Iалашваь ва. Царна дола учебникаш паргIатта эца йиш йолаш да массанахьа.

СУРТА ТIА: городе вIашагIъелла книжни базар

И. Плиева сурт.

К. М. Идиевна «Хи чу бахараш кIалхарбахарах» яха медаль йларах дола

НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Хи бух долаш хинна бер кIалхардоаккхача майрали денала гойтарах СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа «Хи чу бахараш кIалхарбахарах» яха медаль лойла.

Идиев Мухьадина Къамболата — «Старогрознефть» мехкдаьттеи газа доахача управлене ОРС-а № 3 йолча база экспедитора.

Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель К. ОЗДОЕВ.
Нохч - ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

гор. Грозный, 1971 шера.
11 август.

МАЙРАЛИ КЪОНАХЧАЛИ БАХЬАН ДОЛАШ ДЕННА СОВГIАТ

1971 шера 15 апреле 17 сахьати 30 миноти яьлча гор. Грозне Тбилисски улицагIа Шолжа тиллача тIаьна гаргахрачаш латташ, доккха доагIача хиво къайла а доахаш Iохьош латта бер бIаргадайра коммуниста, «Старогрознефть» НГДУ ОРС-а № 3 йолча база экспедитора нов. Идиев Мухьадина Къамболата. Нов. К. М. Идиев ше воддашехьа а тIера маьчаши полтуви Iо а кхесса, валара кхерам шийна тIалатташехьа а, тIаювхаш костюм а йолаш доккха доагIача хила чутоссавеннав Iохьош латта ворхI шу дьаьна кIаьнк Дьяков Вячеслав хьалваккха аьнна.

Хиво Iохьош лаьтта кIаьнк кIалхарвоаккхача хана майрали денали гойтарах нов. К. М. Идиевна Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совето Президиума УказагIа «Хи чу бахараш кIалхарбахарах» яха медаль еннай.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеи Грозней хувцалуш морхаш а йолаш йоачаи а йоацаш, малхбоалехьара гIаьххача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура республике гIолла 29—34, Грозне 32—34 градус йIовхал йолаш хила а тарлу. ДIахорча шин денни шин буcси хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, къулбехьарча районашка ди а къувкъаш, хьалда лостам боацаш гIаьххача боараме мух а хьекхаш ха хила а фегара температура бийсашка 14—19, деношка 30—35 градус йIовхал йолаш хила а тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Хьажа, ладувгIа

14 август
ТЕЛЕВИДЕНИ

11.10 — «УнахцIено». Iилман кхетам луш йола програми (ЦТ). 11.40 — «Тахан — физкультурника Ерригсоюзни Ди. СССР Министрий Совета чуйоагIача физически культура а спорта а комитета председатела новкъоста Павлова выступлени (ЦТ). 11.50 —«Знание» Iилман популярни кинопрограмма «Старта тIа старт» 12.45 — Школьникашта. Художественни фильм. 14.40 — Советски кино мастер. И. Чурикова. 15.00 — Киножурнал. 15.10 — «Москве хургдар» Столица дегIаярах йолча генеральни планах. Телевизионни очерк. (ЦТ). 15.40 — «Новкъостали» (ЦТ). 16.25 — «Голам» Телевизионни альманах. Передача дIахьу Советски Союза шозза турпалхочо Эскара инарала Батова. (ЦТ). 17.00 — Футболах ловзара СССР чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Москва). (ЦТ). 18.45 — «Дунен халкъашта юкъерча гIулакхех» (гIалгIай меттала) 19.00 — Киножурнал. 19.10 — Шун хаттарашта жоп ду... Радиорелейни линех. 19.25 — Кхашка балхаш дерашта концерт. 19.55 — Шоана, бераш. 20.05 — Художественни фильм. «Тоха кхы цIаькха тоха!». 21.40 — Музыкальни орбита тIа. Гречески эстрада артистий концерт. 22.05 — Передачай программа. 22.10 — Фильм — концерт.

РАДИО:
ФИЗКУЛЬТУРНИКА ЕРРИГСОЮЗНИ ДИ

6.30 — «Юртара вахар» (нохчий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Къонал» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Передачай программа. 15.20 — Радиожурнал. «Спортивни орбита» (эрсий меттала).

15 август
ТЕЛЕВИДЕНИ

9.55 — Передачай программа. 10.00 — Школьникашта. «ТIоарска бургаца» клуба совгIат даккхара къонача футболисташа дIакъоча Ерригсоюзни яхьа финал. (Челябинскера передача). (ЦТ). 11.00 — Къонабарашта. «Лехараш» Телевизионни клуб (ЦТ). 11.45 — Документальни фильма кинозал. 12.15 — Школьникашта художественни фильм. 14.00 — Дунен халкъашта юкъера панорама. (ЦТ). 14.30 — Кинопутешественникий клуб «Вай Украина». 15.40 — Къонабарашта экран. Къонача поэташца, эздархошца вIашагIкхетар (нохчий меттала) 16.10 — Киножурнал. 15.20 — Яйгача атлетика Европа чемпионат. Хельсинкера передача (ЦТ). 18.30 — Хозле са Республика! Халкъа творчества телевизионни фестиваль. Наьсарен район. 19.35 — Шоана, бераш. 20.00 СССР футбола чемпионат «Динамо» (Киев) Спортак (Москва) 2-гIа тайм (ЦТ). 20.45 — Композитора Шахбулатова Iадина творчествах (нохчий меттала). 21.35 — Передачай программа. 21.40 — Художественни фильм «ЧIоагIа къайлайнхьа премьераш».

«Сердало» газета коллективо чIоагIа хала а хеташ кодам бу редакце письмой отдела заведующега М. Т. Тумгоевга цун нана **ТУМГОЕВА Товсолтий Аминат** кхалхарах.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам —3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культурай промышленностеи отделий — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отделеи бухгалтереи — 2-60-71.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни культуры и промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства—3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Типография из-за «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ5170. Заказ № 7622.